

Verneplan for skog

Høring av forslag om vern av tre områder i Innlandet

Harald Klæbo

Statsforvalteren i Innlandet
Rapport nr. 18 | 2024

Forfattere: Harald Klæbo

Tittel: Verneplan for skog. Høring av forslag om vern av tre områder i innlandet.

ISBN: 978-82-8410-055-5

Forsidebildet: Jutulhogget naturreservat

Foto: Harald Klæbo

© 2024 Forfatteren

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Oppsummering

I St.meld. nr. 25 (2002-2003) ble frivillig vern av skog trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. I gjeldende Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet) legges det opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder vern av offentlig eid skog og frivillig skogvern.

Frivillig vern innebærer at skogeier tilbyr staten vern av egen skog. Formålet med vernet er å bevare forholdsvis urørte skogområder med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser.

Denne rapporten er et høringsforslag som omfatter følgende tre skogområder i Innlandet.

1. Endring av verneformål i deler av Jutulhogget naturreservat i Alvdal og Rendalen kommuner som medfører at det blir skogvern på ca. 2865 dekar.
2. Utvidelse av Furuberget naturreservat i Hamar kommune, ca. 135 dekar nytt areal.
3. Opprettelse av Øyen naturreservat i Sør-Odal kommune, ca. 590 dekar nytt areal.

Alle områdene er foreslått vernet som naturreservater (§ 37 i naturmangfoldloven). Dette innebærer et strengt vern med forbud mot hogst, fysiske inngrep og motorferdsel. Beiting og tradisjonelt friluftsliv, herunder jakt, fangst, fiske og sanking av bær og matsopp, vil fortsatt være tillatt. I høringsdokumentet inngår en områdebeskrivelse for hvert område, et utkast til verneforskrift tilpasset hvert enkelt område og et forslag til områdeavgrensing.

Statsforvalteren har ansvaret for den felles lokale, regionale og sentrale høringen. Informasjon om denne høringa finnes på vår hjemmeside www.statsforvalteren.no/in. Høringsfristen er satt til **10. januar 2025**.

Innhold

Innledning.....	6
Forslag.....	7
Hjemmelsgrunnlag.....	7
Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget.....	9
Andre interesser.....	12
Planstatus	13
Forvaltningsmyndighet	13
Verneplanprosessen.....	14
Saksbehandling	14
Oppstart av verneplanarbeidet.....	16
Oppheving og endring av tidligere vernevedtak	18
Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	19
Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser	19
Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser	19
Aveining skogvern – skogbruk.....	19
Høring	21
Områdebeskrivelser med forslag til verneforskrift og kart.....	22
Jutulhogget naturreservat i Alvdal og Engerdal kommuner - endring av verneformål i deler av reservatet	22
Utvidelse av Furuberget naturreservat, Hamar kommune	39
Opprettelse av Øyen naturreservat – Sør-Odal kommune.....	52

Innledning

Dette verneplanutkastet er et ledd i arbeidet med frivillig vern av skog. Verneplanutkastet er utarbeidet av Statsforvalteren i Innlandet på vegne av Miljødirektoratet. Utkastet blir sendt på høring til lokale, regionale og sentrale høringsinstanser.

Gjennom behandling av «*St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*», sluttet Stortinget seg til regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Stortingsmeldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet, blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra evalueringen av skogvernet utført av NINA og Skogforsk. I «*St.meld. nr. 14 (2015-2016) Natur for livet*» er det slått fast at det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder vern av offentlig eid skog og privat eid skog, skal videreføres gjennom det frivillige skogvernet. I forbindelse med behandling av denne meldingen vedtok Stortinget et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. I Stortingsmeldingen Meld. St. 35 67 (2023-24) Bærekraftig bruk og bevaring av natur - Norsk handlingsplan for naturmangfold står 10 % målet fast, men med mål om en «*raskere gjennomføring av treffsikkert skogvern*».

Frivillig vern innebærer at skogeier tilbyr staten vern av egen skog. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering vil være aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomføres forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene, vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven.

Arealet vernet skog har økt de siste årene, men den totale andelen er fortsatt langt fra målet om 10 % skogvern. Pr. 31. desember 2023 er 5,3 % av skogarealet i Norge vernet. Det er da vernet 4,0 % av den produktive skogen, og 8,5 % av den uproduktive skogen. Det er et nasjonalt miljømål at «*et representativt utvalg av naturtypene i skog skal vernes for kommende generasjoner*». Vern av skog er også viktig for å nå flere av de øvrige miljømålene, herunder at «*utryddingen av truede arter i skog skal være stanset og status for arter i nedgang være forbedret innen 2020*» og at «*mangfold av naturtyper i skog skal tas vare på eller gjenopprettes innenfor sitt naturlige utbredingsområde, og slik at alle stedegne arter forekommer i levedyktige bestander*».

Forslag

Statsforvalteren i Innlandet sender med dette på høring forslag om vern av tre naturreservater i medhold av naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold). Ett av områdene er et nytt naturreservat, ett av områdene er utvidelse av et eksisterende reservat og et område er endring av verneformål på størstedelen av reservatet der skogen vernes. Forslag til nye verneforskrifter følger fastsatt mal for verneforskrifter for barskogsvernområder med visse tilpasninger ut fra lokale forhold/interesser.

Høringen omfatter ca. 3590 dekar nytt verneareal. Totalt skogareal er 2397 dekar, og av dette er 1588 dekar produktiv skog.

Områdene som foreslås vernet er:

1. Endring av verneformål i deler av **Jutulhogget naturreservat** som medfører at det blir skogvern på ca. 2865 dekar, ca. 85 % av arealet for eksisterende reservat. Resten forblir kvartærgeologisk reservat.
2. Utvidelse av **Furuberget naturreservat** i Hamar kommune, ca. 135 dekar nytt areal
3. Opprettelse av **Øyen naturreservat *** i Sør-Odal kommune, ca. 590 dekar.

*) Tidligere i prosessen har dette hatt navnet Seimsjøen delområde 1-7.

Hjemmelsgrunnlag

Områdene foreslås vernet i medhold av naturmangfoldloven § 34 og § 62.

Områdene foreslås vernet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi.

Naturreservatene skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene:

- a. (variasjonsbredden av naturtyper og landskap),*
- b. (arter og genetisk mangfold),*
- c. (truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter).*

Verneområdene skal bidra til å oppfylle flere nasjonale mål som:

- *Eit representativt utval av norsk natur skal bevarast for kommande generasjonar.*
- *Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*

- *Ingen trua arter og naturtyper skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtyper skal betras.*

Opprettelse av verneområdene bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne disse naturområdene mot ulike typer inngrep, gir verneområdene også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c.

Områdene vil bidra til å oppfylle det nasjonale målet vedtatt av Stortinget om 10 % vern av skog.

Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

De foreslåtte verneområdene inkluderer viktige naturtyper og et stort antall truede og nær truede arter.

Vern av områdene bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. De foreslåtte verneområdene har stor variasjon og rikt artsmangfold. Slike områder er robuste mot endringer i klimaet og bidrar til langsiktig bevaring av artsmangfoldet og opprettholdelse av de økosystemtjenester skogen gir. Vern av områdene vil bidra til langsiktig binding av karbon. Det meste av skogen i denne tilrådingen er gammel barskog, som ifølge rapporten *Skogvern som klimatiltak* (NINA rapport 752) har det største karbonlageret per arealenhet i levende biomasse. Etter figur 1 i den samme rapporten kan den gjennomsnittlige karbonmengden i levende biomasse i skog som blir vernet, estimeres til å være om lag 70 tonn karbon per hektar.

I denne verneplanen er noen av verneverdiene for områdene knyttet til rødlistede naturtyper som vil bidra til å fylle mangler i vernet, og samtidig vil de bidra til å bevare trua og nær trua arter. Disse er:

Høystaude-edelløvskog (NT),

Høystaudegranskog (NT),

Kalk-og lågurtfuruskog, fattige utforminger (VU)

Kalkgranskog (VU)

Åpen grunnlendt kalkmark i sørboreal sone (VU).

Opprettelsen av verneområdene bidrar til å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske skogøkosystem. I denne verneplanen er verneverdiene for områdene bl.a knyttet til stor variasjon i skogtyper, som bidrar til å fylle mangler i skogvernet. Mangler i skogvernet er framfor alt beskrevet i NINA rapport 1352 fra 2017 med en evaluering av det norske skogvernet. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneforslaget er innhentet i ulike registreringer og kartlegginger som ledd i skogvernarbeidet, blant annet dokumentasjon i Narin (lokalitetsdatabase for skogområder) eller gjennom andre naturtypekartlegginger. Områder som er kartlagt etter Miljødirektoratets nye kartleggingsmetodikk for skogvernområder er også med.

Det fremkommer i beskrivelsen for hvert område hvilket kunnskapsgrunnlag om naturmangfoldet som ligger til grunn for Statsforvalterens verdivurderinger. Verneverdi kommer fra tidligere skogkartleggingsmetodikk (i Narin-database) som bruker følgende skala: *lokalt verdifullt* (*), *regionalt verdifullt* (**), *nasjonalt verdifullt* (***) og *nasjonalt verdifullt og svært viktig* (****). For bekkekløftregistreringene/kalkskogregistreringene (i Narin-databasen) brukes følgende skala: 1 - *lokalt verdifullt/verneverdig*, 2 - *lokalt til regionalt verdifullt/verneverdig*, 3 - *regionalt verdifullt/verneverdig*, 4 - *regionalt til nasjonalt verdifullt/verneverdig*, 5 - *nasjonalt verdifullt/verneverdig* og 6 - *nasjonalt verdifullt og svært viktig/nasjonalt til internasjonalt verneverdig*. Naturtyperegistreringer fra Naturbase er

vurdert etter skalaen: A (*svært viktig*), B (*viktig*) og C (*lokalt viktig*) for kartlegging etter DN håndbok 13, eller etter skalaen: *svært lav – lav – moderat – høy – svært høy kvalitet* på lokalitetskvalitet for kartlegging etter Miljødirektoratets instruks. Verdien av områder kartlagte etter Miljødirektoratets nye kartleggingsmetodikk for skogvernområder er satt av Statsforvalteren selv, iht. verdiskalaen for tidligere skogkartleggingsmetodikk.

Område	Kommune	Totalareal (daa)	Areal skog (daa) ¹⁾	Areal produktiv skog (daa) ¹⁾	Moh.	Verneverdi ²⁾
Jutulhogget NR. (endring av verneformål)	Alvdal, Rendalen	2865	1672	863	310-634	****
Furuberget NR utv.	Hamar	135	135	135	130-238	*** ***
Øyen NR	Sør-Odal	590	590	590	129-224	**
SUM		3590	2397	1588		

¹⁾Tallene på skog og produktiv skog kommer fra tall fra erstatningsforhandlingene der dette foreligger, og ellers fra tilbudet fra skogeierne som skogeierorganisasjonene har laget.

²⁾ For utvidelsene angis verneverdien først isolert sett for bare utvidelsen, men deretter også sett i sammenheng med eksisterende verneområde.

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i områdene som foreslås vernet er hogst med tilhørende skogsbilvegbygging, og i noen grad kraftutbygging med nye kraftlinjer. Vern av de foreslåtte områdene skal gjennom bestemmelser om slike tiltak sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til dekning av viktige mangler i skogvernet. Områdene vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av truede naturtyper og levesteder for at stort antall truede arter, og dermed redusere den samlede belastningen på arter som har risiko for å dø ut.

Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om samlet belastning være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om miljøforsvarlige teknikker og lokalisering, samt miljøforringer betaler der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene.

Statsforvalteren vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren har ut fra en føre-var-tilnærming i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (samlet belastning). Det foreligger ellers etter Statsforvalterens oppfatning tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av det enkelte verneområde lengre ut i rapporten.

Dersom områdene ikke vernes, vil det være andre sektorlover som regulerer arealbruken fremover og som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

Andre interesser

Kraft og energi

Det går kraftledninger i følgende områder:

- *Jutulhogget – en 145 kvh, en 22 kvh*
- *Furuberget – en 11 kvh (i eksisterende reservat, ikke i utvidelsen)*

Følgende områder grenser til kraftledningstrasé:

- *Øyen (lav spenning, spenningsnivå ikke oppgitt)*

Følgende områder grenser til regulert vassdrag:

- *ingen*

Det er registrert kraftpotensial (digitalt småkraftpotensial) innenfor følgende områder:

- *ingen*

Mineral

Det er registrert mineralforekomster innenfor følgende områder:

- *Jutulhogget NR. Det er registrert visse grus og pukkressurser innenfor eksisterende reservat (geo.ngu.no). Disse er omfattet av det eksisterende kvartærgeologiske vernet, og det foreslåtte barskogvernet har derfor ingen betydning/endring i forhold til tilgjengeligheten av disse ressursene, slik restriksjonsnivået er i dag.*
- *Utvidelse av Furuberget NR. Det ligger et kalksteinsbrudd mellom eksisterende Furuberget naturreservat og den foreslåtte utvidelsen. Kalksteinbruddet er grenset ut av verneforslaget. Eksisterende vern og verneforslaget vil medføre stans i kalksteinsbruddets muligheter for ekspansjon nord- og sørover.*

Samiske interesser

Følgende områder som tilrås i denne verneplanen ligger innenfor reinbeitedistrikt:

- *Ingen*

Planstatus

Alt areal i denne verneplanen er avsatt som LNFR i gjeldende kommuneplaner.

Forvaltningsmyndighet

Aktuelle kommuner skal gjennom høringsprosessen gi tilbakemelding på om de ønsker å få tildelt forvaltningsmyndighet for nye verneområder i tråd med gjeldene politikk på området. Forvaltningsmyndigheten fastsettes gjennom forskriften når områder vedtas vernet.

I brev fra Miljødirektoratet datert 4. desember 2014 beskrives betingelsene for tildeling av forvaltningsmyndighet for verneområder til kommunene. Kommunene må blant annet ha kapasitet og kompetanse til oppgaven. Hvis en kommune takker ja til å være forvaltningsmyndighet, må den påta seg å forvalte alle verneområder i kommunen unntatt områder som er delt mellom flere kommuner, er Ramsarområder eller områder som forvaltes av verneområdestyrer.

I Innlandet har per dags dato følgende åtte kommuner forvaltningsansvar for mindre verneområder:

- Dovre
- Lom
- Ringebu
- Gjøvik
- Tolga
- Alvdal
- Elverum

Verneplanprosessen

Saksbehandling

Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven § 37 skal følge bestemmelser om saksbehandling i lovens §§ 41 til 43. Videre gir rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) retningslinjer for saksbehandlingen. Saksbehandlingsreglene skal sikre at verneforslagene blir grundig utredet, og at de som berøres og andre interesserte skal få fremmet sine synspunkter. Statsforvalteren har i verneprosessen lagt vekt på samarbeid og dialog med grunneiere, rettighetshavere, organisasjoner og kommuner. Særlig tett har samarbeidet vært med Glommen Mjøsen Skog SA, Norskog og Viken Skog SA.

Vern av skog foregår nå hovedsakelig gjennom ordningen med frivillig vern. Dette innebærer at det er grunneier/rettighetshaver som fremmer et tilbud til vernemyndighetene om vern av et område. Statsforvalteren gir melding om aksept for tilbudet. Det gjennomføres naturfaglige registreringer av det tilbudte område for å klargjøre at området har naturfaglige kvaliteter som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Etter at en slik dokumentasjon foreligger, gjennomføres forhandlinger mellom grunneier/rettighetshaver og staten, og det inngås en avtale som omfatter grenser, verneforskrifter og erstatning. Etter at det er inngått avtale eller mens forhandlingene pågår, starter de formelle verneprosessene etter naturmangfoldlovens bestemmelser. Alle områdene i denne verneplanen er behandlet etter ordningen med frivillig vern. For de fleste områdene som nå går på høring er erstatningsforhandlingene ferdige og avtaler er inngått eller ligger klare for signering. For enkelte områder er ikke erstatningsforhandlingene ferdige ennå, men det er gitt klarsignal fra grunneierne om å sende områdene på høring.

Grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre skal gis anledning til å komme med merknader til et verneplanarbeid før et verneforslag utformes. Det er derfor tidligere meldt oppstart av påtenkt verneforslag etter naturmangfoldloven § 42, se oppsummering nedenfor. Foreliggende høringsforslag er utarbeidet på bakgrunn av drøftinger og forhandlinger med grunneierne og evt. andre rettighetshavere, samt øvrige mottatte innspill fra blant annet oppstartmeldingene og de naturfaglige registreringene. Tabell 1 viser når tilbudene er kommet inn, og når områdene har hatt oppstart.

Tab 1. Gangen i verneprosess til nå for kandidatområdene.

Navn	Tilbud	Oppstart
Jutulhogget NR (endring av verneformål, tilbud i to trinn)	14.01.2022 05.04.2024	19.03.2024 19.06.2024
Furuberget NR utv	10.03.2022	19.03.2024
Øyen NR	03.12.2021	19.06.2024

I henhold til § 43 i naturmangfoldloven, jf. forvaltningsloven § 37, skal et verneforslag sendes på høring. Høringsforslaget skal beskrive området forslaget omfatter, herunder avgrensning, verneformål og verneverdier, samt andre verdier enn naturverdier og de følgende forslaget antas å få. Statsforvalteren har ansvaret for denne felles lokale og sentrale høringa.

I naturreservatene vil hele økosystemet bli fredet, det vil si alle planter og dyr og de økologiske prosessene i området. Alle inngrep i området vil i utgangspunktet være forbudt inkludert skogsdrift og motorferdsel. Beiting, jakt, fiske og sanking av bær og sopp vil fortsatt være tillatt. Verneforskriftene og vernegrensene kan eventuelt tilpasses ytterligere etter høring. Det er derfor viktig at høringsinstansene ser på både verneforskriften og vernegrensen for det enkelte område.

Etter høring blir mottatte uttalelser oppsummert og vurdert, og eventuelle endringer av verneforslagene foretas. Deretter sender Statsforvalteren verneplanen med sin tilråding til Miljødirektoratet som så gir sin tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD). KLD gjennomgår direktoratets anbefaling og legger endelig forslag til verneplan fram for Regjeringen. Vernevedtak fattes som kongelig resolusjon i statsråd. Alle uttalelser vil bli lagt ved saken helt til sluttbehandlingen i Regjeringen.

Oppstart av verneplanarbeidet

Av de tre områdene som nå er på høring har to en felles oppstart den 19.06.2024, jf. tabell 1. For Jutulhogget var det en delt oppstartsmelding, fordi tilbudet kom i to omganger. For første del (vestdelen av skogverntilbudet) ble oppstartsmeldingen sendt 19. 03. 2024, sammen med oppstartsmeldingen for Furuberget utvidelse.

Sammendrag av innspill til oppstartsmeldingene med Statsforvalterens kommentarer

I dette dokumentet er det gitt en sammenfatning av innkomne uttalelser. Uttalelser som konkret går på hvert enkelt verneområde er sortert under hvert enkelt verneforslag, med *Statsforvalterens kommentar* der det er relevant for å svare ut konkrete innspill.

Følgende uttalelser er mer generelle og ikke knyttet særskilt til det enkelte område.

BirdLife avd Oppland (04.04.2024):

Birdlife Oppland er opptatt av økt skogvernareal i Innlandet (og nasjonalt). Det er viktig å fange opp variasjonen og spennvidden i norsk skognatur, samtidig som større sammenhengende skogområder også prioriteres. Denne runden med skogvern inneholder både utvidelse av eksisterende verneområder og nye områder. Alle de framlagte verneforslagene holder høy faglig kvalitet og vil bidra med økt måloppfyllelse. Birdlife Oppland støtter derfor alle de framlagte verneforslagene, og understreker viktigheten av at de områdene som inneholder hekkelokaliteter for sårbare rovfuglarter får vernebestemmelser som ivaretar hensynet til disse.

Statsforvalterens kommentar: For Jutulhogget, som er et viktig hekke- og oppvekstområde for flere rovfuglarter, er hensynet til disse trukket direkte inn i verneformålet. Dette gir et forsterket grunnlag for å gi begrensinger i ferdsel på steder i reservatet og på ulike tidspunkt. Det gir også grunnlag for å lettere begrunne tilretteleggingstiltak som kanaliseringstiltak. Det foreslås ferdselsbegrensinger gjennom hogget i hekkesesongen for rovfugl, samt en del andre tiltak for å verne om et sårbart fugleliv.

For alle områdene vil denne standardbestemmelsen gjelde jf. § 3 pkt. b: I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser. (...)

b. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

Landbruksdirektoratet (12.04.2024):

Grundige områdebeskrivelser

Av høringsdokumentene må det tydelig framkomme om og i tilfelle hvordan det aktuelle området nyttes i landbrukssammenheng. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i utkast til forskrift, det er det ønskelig at dette begrunnes i

høringsdokumentene. Typiske landbruksinteresser kan være (listen er ikke uttømmende):

- o Skogsbilvei som er nødvendig for skogbruk på bakenforliggende arealer
- o Traktorvei i forbindelse med jordbruk
- o Støl/seterområde
- o Beite
- o Reindrif

Utforming av verneforskrift

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvalteren vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støls-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene.

Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrær.

Statsforvalterens kommentar: For landbruket er det i hovedsak at skogen er vernet mot hogst og skjøtselstiltak, samt høsting av lav som er den eneste begrensingen. Det er i alle tre reservatene fortsatt tillatt med beiting, høsting av bær og utøvelse av jakt og fiske etter gjeldende lovverk. Dette går fram av vernebestemmelsenes § 4. Det er en begrensing i forhold til uttransport av felt storvilt, dvs. at vernemyndigheten ønsker at det blir brukt lett beltegående terrengkjøretøy for å redusere skader på terreng. Det er likevel tillatt med tyngre hjulgående kjøretøy på eksisterende traktorveger som kan holdes i hevd/vedlikeholdes, og disse traktorvegene skal framgå av vernekartet. Egne bestemmelser er gitt for oppsetting av nye gjerder, samt vedlikehold av eksisterende, utsetting av saltsteiner mv. Verneforskriftene tar m.a. høyde for fortsatt landbruksdrift og utnyttelse av utmarka, bortsett fra skogsdrift og andre tiltak som skader/ødelegger vegetasjonen. Landbruksinteressene vurderes derfor å være godt ivaretatt i de nye verneområdene.

Glitre Nett (11.04.2024): Glitre Nett ikke har noen innspill eller merknader til verneprosessen, da de ikke har anlegg som blir berørt (ikke tatt med i vedlegget over høringsuttalelser).

Hafslund Eco Vannkraft (11.04.2024): Har ikke anlegg som blir berørt i noen av de tre områdene (ikke tatt med i vedlegget over høringsuttalelser).

Statnett (04.06.2024): Foreslåtte opprettelser eller utvidelser av verneområder berører ikke Statnett SF sine anlegg eller planer. Statnett har dermed ingen bemerkninger til oppstart av verneprosess (ikke tatt med i vedlegget over høringsuttalelser)..

BaneNor (24.06.2024): De varslede verneprosessene for Øyen og Jutulhogget naturreservater berører arealer som ligger langt fra jernbanen. Bane NOR har ingen merknader (ikke tatt med i vedlegget over høringsuttalelser).

Statens vegvesen (03.07.2024): Ingen av de aktuelle verneområdene berører riksveger. Der verneområdene berører offentlig eller privat veg, kan ikke vern hindre mulighetene for fremtidig drift og vedlikehold og eventuelle utbedringer av veg.

Statsforvalterens kommentar: *Det går en veg (Jutulhoggveien) som på et punkt går innom Jutulhogget i nord, i den delen som blir skogreservat. Vedlikehold og bruk ivaretas av verneforskriftens § 4 pkt. d og § 6 pkt. d.*

Oppheving og endring av tidligere vernevedtak

Ett av de tre områdene i denne høringen er utvidelse av eksisterende naturreservat; Furuberget NR i Hamar kommune. Her foreslås full revisjon av verneforskriften etter gjeldende mal. For Jutulhogget foreslås en ny verneforskrift etter ny mal for skogverndelen (Jutulhogget vest), mens det for resten foreslås tilpasninger av den gamle forskriften fra 1989, der det forblir kvartærgeologisk vern hvor skogsdrift er tillatt (Jutulhogget øst). For Øyen naturreservat er det utarbeidet forskrift etter ny forskriftsmal. Endringene i eksisterende verneforskrifter er markert med spor endringer.

Følgende vernevedtak foreslås opphevet som følge av denne verneplanen:

1. Forskrift av 09.07.1993 nr 655/ sist endret 09.05.1995 nr 528 - Forskrift om fredning av Furuberget naturreservat, Hamar kommune, Hedmark.
2. Forskrift av 22.12.1989 nr 1392 - Forskrift om fredning for Jutulhogget naturreservat, Alvdal og Rendalen kommuner, Hedmark.
3. Forskrift av 18.12.1959 nr 2 - Forskrift om naturfredning, Jutulhugget, Alvdal kommune, Jutulhugget, Rendal kommune, Hedmark.

Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser

Områdene er i kommunenes arealplaner i all hovedsak avsatt til Landbruks-, natur-, friluftsliv- og reindriftsområder (LNFR-områder), og noe til Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone – formål «Natur og friluftsliv». Kartlegginger av områdenes naturverdier er gjennomført som del av verneplanprosessen. I noen tilfeller er eksisterende data brukt som utgangspunkt for vurdering av verneverdi. Bruksinteresser er klarlagt gjennom høring av verneforslag og annen kontakt med berørte parter.

Vernet vil begrense de fremtidige mulighetene for bl.a. skogbruk, jordbruk, mineralutvinning, regulering av vassdrag, nedbygging, byggetiltak/tekniske innretninger og annen omdisponering fra natur til andre formål. Det er ellers i verneplanprosessen lagt vekt på å imøtekomme andre interesser gjennom avgrensning og forskriftsutforming. Utmarksbeite, jakt og fiske kan fortsatt skje etter gjeldende lovverk. Forvaltning av de fire store rovdyra vil fortsatt skje etter de samme regler som utenfor verneområdene.

Statsforvalteren mener at verneforslaget slik det nå foreligger har små negative samfunnsmessige konsekvenser. Samlet sett vurderer Statsforvalteren det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om denne ikke kan verdsettes. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Verneforslagene vil også sikre viktige områder for friluftsliv, der det er mulig å oppleve større grad av urørt natur.

Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser

De største kostnadene som følge av etableringen av verneområdene vil være utgifter til forvaltning og skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene. I tillegg vil det kunne være behov for å restaurere natur i noen få av områdene. Slike restaureringsareal finnes i forslaget om Furuberget naturreservat utvidelse, der det må vurderes skjøtsel for eksempel i form av tynning og fristilling for å raskere oppnå en naturskogtilstand for å fremme verneverdiene. For Furuberget er det behov for en egen skjøtelsesplan.

Avveining skogvern – skogbruk

Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet fikk den 1. juli 2020 i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet å utrede forvaltningstiltak knyttet til skogvern og konsekvenser for avirkningen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet. I rapport M-2007-2021 har direktoratene foreslått retningslinjer for avveininger.

I oppdrag fra Klima- og miljødepartementet datert 8.11.2021 ba Klima- og miljødepartementet om at forslaget iverksettes, med noen mindre justeringer. For privateid skog skal forslaget iverksettes for områder der det mottas tilbud etter 1. februar 2022, og ved vern av offentlig eid grunn for områder der det meldes oppstart fra og med samme dato.

To av områdene som omfattes av denne verneplanen/høringsdokumentet er tilbudt for frivillig vern av grunneiere før 1. februar 2022. De omfattes derfor ikke av oppdraget fra Klima- og miljødepartementet. Dette er det første tilbudet, dvs. den vestligste delen av Jutulhogget, samt Øyen.

Tilbudene for den østligste delen av Jutulhogget og Furuberget utvidelse er kommet inn etter denne datoen. Statsforvalterens avveining mellom skogvern og skogbruk for disse to områdene er vedlagt denne høringen, og også omtalt under de enkelte områdene senere i dokumentet.

Høring

Verneforslagene sendes med dette på høring. Alle som måtte ønske det, kan komme med innspill og merknader til forslagene. Statsforvalteren ber spesielt om synspunkter på følgende:

- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i verneforskriften og vernegrenser som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Avgrensing av de aktuelle områdene.
- Synspunkter på verneforskriften og eventuelle merknader til spesielle forhold i det enkelte område. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Om det er behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.

Frist for å avgi uttalelse settes til **10. januar 2025**. Dere finner alle høringsdokumenter på vår hjemmeside www.statsforvalteren.no/Innlandet i tillegg til at alle avgrensinger er tilgjengelige i databasen Naturbase: www.kart.naturbase.no.

Eventuelle uttalelser sendes:

Statsforvalteren i Innlandet,
Postboks 987,
2604 Lillehammer

eller på e-post til: sfinpost@statsforvalteren.no.

eller direkte via hjemmesiden (adresse i avsnittet over) under «Høringer»

Områdebeskrivelser med forslag til verneforskrift og kart

Jutulhogget naturreservat i Alvdal og Engerdal kommuner - endring av verneformål i deler av reservatet

Verneverdi: isolert sett, **** (nasjonalt verdifullt og svært viktig). I tillegg har de kvartærgeologiske formelementene klar internasjonal verneverdi, og dette blir ytterligere styrket med vern av skogen i planforslaget.

Totalareal eksisterende kvartærgeologisk reservat: 3400 dekar

Areal foreslått som nytt skogvernreservat: 2865 dekar

Areal skog i verneforslaget: 1672 dekar

Areal produktiv skog: 863 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med forskriften er å bevare et område med et særpreget landskap og natur der de kvartærgeologiske verdiene, spesielt hogget med de utspylte massene, utgjør en betydelig naturhistorisk verdi.

Formålet er også å bevare brannpåvirket lite hogstpåvirket skog som har særskilt betydning for biologisk mangfold. Området har Østlandets nordligste forekomst av alm. Området skal bevares som et viktig leveområde for sårbare og truede arter, derav mange sjeldne sopp- og lavarter. I tillegg til det karakteristiske og interessante fuglelivet med særlig områdets betydning som leveområde for rovfugl, skal også annet dyreliv, som naturlig er knyttet til området bevares.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og eventuelt videreutvikle dem.

Verneverdier

Området er kartlagt av Asplan Viak (2022). Det tilbudte området som utgjør forslaget til skogvern kan deles inn i 2 delområder:

1. Vestdelen

Vestdelen består av et djupt og langt juv med tilgrensende åsområder sør og nord for dette. Området har et stort mangfold knytta til gamle trær og død ved i gammel furu-, gran- og edelløvskog, samt bergvegger, brent furuskog, kalk/baserik skog og i noen grad

gamle boreale løvtrær. Blant karplanter, lav og sopp er det påvist 35 rødlistearter (1 EN, 12 VU, 22 NT) etter gjeldende rødliste (Artsdatabanken 2021). Funn av flere rødlistearter kan forventes i alle skogtypene.

De mest verdifulle områdene for naturmangfoldet er selve Jutulhogget inkludert en liten almeskog omtrent midt i, og en svært lite påvirka furu-naturskog på Barkaldekjølen. Til tross for stedvis betydelig hogstpåvirkning av visse områder på åsdragene, vurderes det aller meste av området (>95%) som funksjonsområde for rødlista arter. Fattig furuskog dominerer. Kalk- og baserik skog finnes bare i små arealer: litt av de rødlistede naturtypene høgstaude-edelløvskog (NT, 3 dekar) og høgstaudegranskog (NT, 4 dekar), og flere områder med fattige utforminger av kalk- og lågurtfuruskog (VU, både gran- og furudominert).

Den lille almeskogen har et stort artsmangfold, og dette har lenge vært kjent som en kjent utpost- eller reliktolokalitet for en del karplanter. Det er også nå påvist at det gjelder for sopp og lav. Av nye funn kan spesielt trekkes fram almebroddsopp (VU) og skrukkeøre (NT) – for begge er dette de første funnene i Innlandet. I et sesongfuktig parti i en skrent sørvest for Hoggstjønnna ble marisko (NT) funnet (en liten koloni) for første gang siden 1960-tallet. Dette er trolig litt lenger vest enn forrige funn.

Fig 1. Skogen i Jutulhogget framstår som karrig i et vilt landskap preget av fjell i dagen, stup og steinurer. Mye av skogen har vært vanskelig tilgjengelig i skogbrukssammenheng, og vært utsatt for brannpåvirkning – dette har gitt skogen høye verneverdier, i tillegg til de kvartærgeologiske verneverdier som Jutulhogget er internasjonalt kjent for. Foto: Øyvind Fredriksson, Rendalen kommune.

Gammel furu-naturskog (uten særlig hogstpåvirkning) finnes innen et større område på Barkaldkjølen, samt i de bratteste skrentene i Jutulhogget. Ellers er det større partier med gammel furuskog både i sør (på Barkaldåsen) og inni Jutulhogget, som regel med moderate til betydelige mengder død ved.

I Jutulhogget finnes også gammel granskog, ofte i mosaikk med boreal løvskog og furu. Enkelte små partier med gammel granskog finnes også i vest og nord. De lettest tilgjengelige områdene i øst, vest og nord for Jutulhogget er for en stor del sterkt hogstpåvirka, og fremstår som ensaldret furuskog på omkring 130-140 år (fattig mosaikk) uten eller med svært få gamle overstandere.

Så å si alt areal sør og nord for Jutulhogget er tydelig prega av historiske skogbranner. I østre halvdel har også brannene flere ganger gått nedover i Jutulhogget. Brente hogststubber, høystubber og læger er vanlige, mens levende trær med brannlyrer er ganske underrepresentert pga. hogstpåvirkning på slutten 1800-tallet i flere større områder. Siste skogbrann var trolig på midten av 1960-tallet (østre deler), og noe brent skog ble hogd i ettertid (jf. historiske foto på Digitaltmuseum.no). En del stubber har 3-4 brannlyrer og har i tillegg vært brent etter hogst. Et knippe rødlista lavarter knytta til slike brannelementer virker å være vanlige, selv i tilsynelatende triviell og ensaldret furuskog (fattig mosaikk). Et par plasser finnes tydelige «løvbrenner», der til og med enkelte gamle bjørk og gran med brannlyrer er sett. På begge sider av Barkaldåsen er et par større områder som ble hogd omkring 1980-tallet, men som likevel har klare brannskogskvaliteter (se under). Bare enkelte granskogspartier langs Tysla har lavere kvaliteter. Av mangelnaturtyper som beskrevet i Framstad (m.fl. 2017) finnes muligens almeskog (4 dekar), gammel furuskog (ca. 1000-1100 dekar + annen brannpåvirka furuskog), gammel granskog (omkring 80-150 dekar), og evt. bekkekløfter (ca. 620 dekar). Det er noe usikkerhet knyttet til avgrensning og vurderinger av grunntyper og tilstandsvariabler innen deler av området, men dette har liten påvirkning på faglige helhetsvurderinger.

2. Østdelen

Østdelen, dvs. arealene som er tilbudt som skogvern langs elva Tysla fra Hogg tjernet og sørover forbi Fallneset og til tjernet 310 moh, er ikke kartlagt med fastsatt skogvernmetodikk. Det er imidlertid grovbefart av kartlegger som kartla resten av skogen i Jutulhogget (omtalt ovenfor). Vi fikk denne beskrivelsen av kartlegger på e-post av 13. desember 2022:

«Her er en nokså grov avgrensning basert på de raske "transportetappene" jeg hadde på begge sider av Tysla og ortofoto. Det er hovedsakelig i de flate områdene langs elva det var høyproduktiv, lite påvirka granskog (foruten kraftlinja). Spesielt ved Fallneset (nordsida av elva) var det svært mye død ved. Det er potensial for rødlista vedboende sopp og lav (knappenålslav og hengelav), i det minste nær trua arter.

Utover det avgrensa området langs elva er det trolig mest ung, hogstprega granskog. Oppover i sidene går det gradvis over i eldre/gammal furuskog. Basert på erfaringer fra

undersøkelsene innafor området som inngikk i oppdraget, vil jeg tro det kan finnes verdier knytta til gammal og brannpåvirka furuskog (brannskogselementer) også i denne søndre delen av naturreservatet, men dette er som nevnt ikke undersøkt nærmere i felt.»

Statsforvalteren fikk i dialog med Miljødirektoratet klarsignal for å forsøke å innhente tilbud fra grunneierne i dette området (P. Klevan pers med). Grunneierne tilbød skogen for vern, og Miljødirektoratet besluttet at det ikke var nødvendig med noen ytterligere kartlegging av dette arealet, da det sammen med det som var kartlagt lengre vest ville kvalifisere for vern.

Skogbruksfaglig vurdering - tømmertilgang

Skogbruksfaglig vurdering

I og med at de ene tilbudet i Jutulhogget kom før 1. februar 2022, skal strengt tatt bare det siste området vurderes i forhold til tømmertilgang. Vi har likevel gjort en skogbruksfaglig vurdering av hele tilbudet (trinn 1 og 2). Alvdal kommune har per oktober 2023 ikke noe eksisterende skogvern og det vil være en relativt lav andel av det produktive arealet som vernes. Rendalen kommune har per oktober 2023 over 8 % av det totale skogarealet og 5,7 % av det produktive skogarealet som er vernet. Det vil ikke øke den totale belastningen betydelig med et vern av dette arealet.

Betydning for vern	Har	V1	V1S7	V1S6	V1S5	V1S4	V1S3	V1S2	V1S1 ¹⁾
		V2	V2S7	V2S6	V2S5	V2S4	V2S3	V2S2	V2S1 ¹⁾
		V3	V3S7	V3S6	V3S5	V3S4	V3S3	V3S2	V3S1
	Kan få	V4	V4S7	V4S6	V4S5	V4S4	V4S3	V4S2	V4S1
		V5	V5S7	V5S6	V5S5	V5S4	V5S3	V5S2	V5S1
		V6	V6S7	V6S6	V6S5	V6S4	V6S3	V6S2	V6S1
	Har mindre	V7	V7S7	V7S6	V7S5	V7S4	V7S3	V7S2	V7S1
			S7	S6	S5	S4	S3	S2	S1
			Har mindre	Kan få			Har		
			Betydning for tømmertilgangen						

Fig 2. Statsforvalterens samlede vurdering i matrisen for avveining skogbruk/vern for Jutulhogget. For skogbruken/tømmertilgangen i regionen vurderes det tilbudte arealet verneforslaget å ha mindre betydning. Det vurderes for å ha høy verdi for et vern.

Arealet har allerede status som naturreservat, med mulighet for å bedrive skogbruk. Noe av arealet er ikke kartlagt ifbm. Skogbruksplan og SR16 gir veldig store avvik. Derfor er ikke den nordre eiendommen på Rendalen siden medregnet i denne tabellen.

Dette utgjør ikke store avvik og arealene er tungdrevet med dagens driftsutstyr. Arealene på Alvdal siden har tilgang til skogsbilveg, mens arealene på Rendalen siden har lang og komplisert utkjøringsveg.

Statsforvalterens vurdering

Jutulhogget er fra før et naturreservat med klart nasjonale/internasjonale verneverdier ut fra de kvartærgeologiske formelementer. De stedvis ekstreme terrengformasjonene med en dyp fjellkløft (canyon) som skjærer området øst/vest, har gjort deler av området utilgjengelig for skogbruk. Særlig i de bratteste partiene mot kløften har skogen stått urørt og er bare preget av naturlige påvirkninger som f.eks. skogbranner.

Området har et stort mangfold knytta til gamle trær og død ved i gammel furu-, gran- og edelløvskog, der store deler har brannpåvirkning. Antall rødlistearter som er registrert (35) er høyt, og det er kartlagt 4 rødlistede naturtyper. Av mangelnaturtyper som beskrevet i Framstad (m.fl. 2017) finnes muligens almeskog (4 dekar), gammel furuskog (ca. 1000-1100 dekar + annen brannpåvirka furuskog), gammel granskog (omkring 80-150 dekar), og evt. bekkekløfter (ca. 620 dekar). En del rødlista lavarter knytta til slike brannelementer virker å være vanlige i området, selv i den mer påvirkede/trivielle furuskogen oppe på åsdragene, som har vært mer tilgjengelige for skogsdrift.

Jutulhogget ble vernet som naturreservat i to omganger; et indre vern (1959 – «Jutulhogget») og et vern av ytre områder (1989 – «Jutulogget») med to verneforskrifter. Vernet av selve fjellkløften omfattet også zoologiske og botaniske verdier, men med en svært kortfattet forskriftstekst. Vernet fra 1989 omfattet de kvartærgeologiske formelementer, der det fortsatt var tillatt med skogsdrift.

Gjennom et vern av skogen, som kartleggingen viser har høye kvaliteter/høy verneindeks, vil vi få et vern av hele økosystemet i Jutulhogget. Området vil framstå som et naturdokument med store nasjonale/internasjonale naturverdier, og dette er ytterligere styrket med det foreslåtte vernet av skogen.

Avveining skogbruk/tømmertilgangen og vern

I skogbrukssammenheng regnes arealene som er tilbudt som relativt lavproduktive, og store deler er vanskelig tilgjengelig (fig. 2). Konklusjonen er at det har mindre betydning for tømmertilgangen. Vernekvalitetene er derimot høye med relativt høy samlet verneindeks (naturgitt mangfold, naturskog nærhet og størrelse). Statsforvalterens samlede vurdering er at vi ønsker å fremme området for vern.

Kommentarer knyttet til enkelte punkt i forslaget til verneforskrift:

Verneformålet er grovt sett todelt; de kvartærgeologiske formelementene, og det biologiske mangfoldet knyttet til skogen. Områdets betydning for klippehekkende rovfugl er trukket spesielt fram da dette gir et klarere hjemmelsgrunnlag for andre reguleringer. Dette gjelder spesielt styring av ferdsel som er foreslått i forskriften.

I den *vestlige delen der skogen foreslås vernet* jf. vernekartet, har vi foreslått ny verneforskrift «Jutulhogget vest». I det *østlige området*, er det gjort endringer i verneformål, justert gnr/bnr og en del formalia i forskriften. Det er ikke gjort endringer i bestemmelser som angår bruksinteresser i forhold til forskriften fra 1989. Det østlige området er fortsatt et rent kvartærgeologisk vern, der skogdrift vil være tillatt.

Det er to bygninger i reservatet. Vi foreslår en bestemmelse der eier av disse bygningene har direkte adgang til å fjerne trær som står nær bygningene (15 meter) jf. § 4 e. Gnr/bnr som de to husværene gjelder for, er spesifisert i bestemmelsen og bygningene er avmerket på vernekartet. Noe lignende er gjort f.eks. i Turrtind naturreservat i Nordre Land kommune.

På grunn av sine spektakulære terrengformasjoner har Jutulhogget vært et populært mål for droneflyging, reklamefilmopptak, musikkvideoer, lavtflyging, fjellklatring, lineaktiviteter og danseforestillinger/musikkarrangementer. Av hensyn til sårbare arter som hekker i området, foreslår vi en del reguleringer av ferdsel/ferdselsformer i verneforskriftens § 5.

Statsforvalteren har i forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplan/besøksstrategi for Jutulhogget etablert en arbeidsgruppe for dette arbeidet. Den har bl.a. bestått av representanter fra de to kommunene og grunneierne. I dette har også ansvarlig for intensivovervåkingsprosjektet for hubro og kongeørn deltatt. Denne gruppen har foreslått ferdselsforbud gjennom (nede i) hogget fra 1. februar – 1. juli, som er den mest sårbare perioden for hekkende rovfugl. Sonen med ferdselsforbud går fram av vernekartet (jf. § 5 c). Skoleklasser i de to kommunene har hatt tradisjon for en «vår-tur» til Jutulhogget på slutten av skoleåret i juni. En slik tur kan fortsatt gjennomføres, men etter de nye reglene som en «høst-tur» i starten av skoleåret (august).

På grunn av sårbart fugleliv, jf. verneformålet, foreslås et lavtflyvingsforbud på 300 m. Dette er tilsvarende som en del andre reservater der fuglelivet er en del av verneformålet. Av samme grunn foreslår vi et totalforbud hele året for bruk av droner og modellfly. Praksisen så langt har vært at Statsforvalteren har tillatt enkelte dronefilmoppdrag utenfor hekkesesongen for fugl, der hovedformålet bak filmingen har vært å formidle naturkvalitetene/verneverdiene i Jutulhogget (nml. § 48). Alle andre formål har fått avslag. Vi ser ikke grunn til å åpne for at det kan gis dispensasjon for dronefilming til «særskilte formål» i § 7, da dette vil åpne opp for mange søknader.

Av hensyn til området som rovfuglbiotop foreslår vi at klatring, buldring og rappelering er forbudt jf. § 5 e. Av samme grunn foreslår vi en hjemmel for å stenge/begrense bruken av stier som leder rett inn i hekkeområder for rovfugl jf. § 5 f.

Jutulhogget har stort besøkspotensial. Vi ser grunn til å ha kontroll med den organiserte ferdselen slik at denne skjer på steder og tider på året der fuglelivet tar minst skade. Det foreslås et generelt forbud mot organisert ferdsel, jf. § 5 pkt g, men en adgang til å gi dispensasjon til organisert ferdsel som ikke skader verneformålet. Området er nå også på Unescos liste over geologiske landemerker over de 100 mest verdifulle geologiske forekomstene i verden. Ved at det er søknadspliktig kommer man også i dialog med de som arrangerer turer/turistbedrifter – og på den måten er det mulig å skape økt forståelse for vernet og styre ferdselen dit det tåles. Ved at det er søknadspliktig får man kontroll på det og kan se omfanget. Ferdelsforbudet er i hovedsak, med et unntak, nede i hogget og i liten grad på kanten.

Verneforskriftens § 5 pkt. h kan synes selvsagt, men vi foreslår likevel å presisere dette i forskriften, da vardebygging og steinkasting ned i hogget, er en utfordring og en ikke ønsket aktivitet.

De øvrige punktene i forslaget til ny verneforskrift er mer standardiserte, og vil ikke bli kommentert videre her. I slutten av kapittelet om Jutulhogget følger forslag til ny verneforskrift for Jutulhogget vest (A), samt endringsforskrift for Jutulhogget (B). I versjonen merket med C vises endringene i nåværende forskrift som foreslås gjeldende for Jutulhogget øst.

Fig 2 a. Parti fra granskogen langs Tysla. Foto: Steinar Vatne.

Inngrepsstatus og andre interesser

Deler av skogen i Jutulhogget er noe preget av hogst. Dette gjelder spesielt området nord for hogget og øst for Barkaldekjølen, der det trolig har vært hogster på 1980-tallet. Området som fremmes for skogvern krysses av en 145 kvh linje (Rendalen Savalen) i øst langs elva Tysla, som driftes av Elvia AS. I tillegg krysser en 22 kvh linje (Rendalen/Bellingmo) området i nord som driftes av Nord-Østerdal Kraftlag SA. Ved besøkpunktet på Alvdalsiden er det enkelte installasjoner («skur») med informasjonsplakater, samt et gjerde for å sikre ferdselen til utkikkspunktet fra bratt terreng ned i hogget. Informasjonspunktet, samt sikringsgjerdet, er planlagt oppgradert/fornytt i 2025/26.

Det er registrert to mindre bygninger/ skogshusvær innenfor vestdelen. Tilpasninger som gjelder disse, framgår av kommentarene til punktet i verneforskriften foran.

Det er flere traktorveger i området, og disse er avmerket på vernekartet. Disse kan vedlikeholdes etter § 4 pkt. d.

Planstatus

LNFR

Status avtale

Erstatningsforhandlingen er ferdig for den vestligste delen av tilbudet, dvs. det som først ble tilbudt, selve hogget med omkringliggende åser. For østdelen, dvs. arealet langs elva Tysla, er ikke forhandlingene ferdige, men vi har fått klarsignal av grunneierne til å kunne sende dette på høring.

Innspill til oppstartsmeldingene

Følgende uttalelser er kommet inn som er relevante for *Jutulhogget naturreservat*:

Språkrådet (26.03.2024 og 25.06.2024): Endringen gjelder vernestatus, og det er ikke noe Språkrådet uttaler seg om.

Rendalen kommune (27.06.2024): Vern av skog i Jutulhogget og utvidelse av området i øst er en del av ordningen med frivillig vern og har oppstått som en del av arbeidet med forvaltningsplan og besøksstrategi. Tiltaket vil sikre verneverdier knyttet til gammel skog og liggende/stående død ved og arter knyttet til brannpåvirket skog. Det vil samtidig sikre helhetsinntrykket av Jutulhogget som er av nasjonal og internasjonal stor verdi.

Med bakgrunn i forslaget til skogvern, som er en strengere form for vern, vil det i enda større grad være behov for en god forvaltningsplan og besøksstrategi. Ut ifra tidligere undersøkelser med tellere vet man at Jutulhogget, og da særlig i vestre del, er svært mye besøkt i sommerhalvåret. Nylig ble også Jutulhogget kåret til ett av 100 geologiske attraksjoner i verden som vil kunne medføre enda mer besøk og ferdsel. Innskjerping av vernebestemmelsene vil kreve større grad av tiltak for å kanalisere ferdsel, informere

besøkende og økt grad av oppsyn. Det er for eksempel flere plasser avdekket bålplasser i området der det er brukt ved fra trær i området.

Verneforslaget vil ha stor positiv betydning for biologisk mangfold fra sopp og lav til fugl. Videre vil vernet være minimalt inngripende i forhold til skogbruk da området er svært uframkommelig i og rundt selve gjelet. I områdene rundt preges landskapet av blokkmark og skog på svært skrinne mark. Med bakgrunn i dette stiller kommunen seg positive til verneforslaget, og vil samtidig påpeke viktigheten av å få på plass en forvaltningsplan og besøksstrategi som ivaretar verneverdiene og sikrer besøk på en bærekraftig måte.

Statsforvalterens kommentar: Arbeidet med slutføring av forvaltningsplan og besøksstrategi er lagt på vent til verneprosessen av skogen i Jutulhogget er avsluttet. Den daglige forvaltningen av området gjøres bl.a. på bakgrunn av «Brukerundersøkelse og sårbarhetsvurdering i Jutulhogget naturreservat» NINA 2018, samt utkast til forvaltningsplan som foreligger som arbeidsdokument.

Elvia (08.08.2024/25.03.24): Elvia har etter energiloven anleggs- og områdekonsesjon i Engerdal, Trysil, Sør-Odal, Alvdal og Rendalen kommune. Dette innebærer at nettselskapet etablerer og drifter strømmettet i kommunen (høyspent og lavspent fordelingsnett). Nettselskapet har Regional og distribusjonsnett innenfor område Jutulhogget. (...) Det er viktig å sikre at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av det eksisterende anlegget. I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Statsforvalterens kommentar: Standardbestemmelsene for drift, vedlikehold og oppgradering av kraftlinjer i verneområder er tatt inn, jf. vedlagte forskriftsutkast § 4 pkt. j og k, § 6 pkt. e, samt § 7 pkt. i. Dette gjelder da 145 kvh linjen som driftes av Elvia, og 22 kvh linjen som driftes av Nord-Østerdalen kraftselskap. Det blir ingen endringer i bestemmelsene for Jutulhogget øst (kvartærgeologisk vern) i forhold til nåværende bestemmelser når det gjelder linjenett, dette er avklart med Miljødirektoratet.

Naturvernforbundet i Innlandet (21.08.2024): Dette er et areal på 340 dekar som kommer som et tillegg øst for tidligere kartlagt areal det er meldt oppstart for vern av. Det er ikke gjort naturfaglige kartlegginger i området på 340 dekar, men Statsforvalter opplyser at området er befart av kartleggere, og er vurdert å ha mye av de samme kvalitetene som det kartlagte området i vest. Naturvernforbundet har ingen spesielle merknader til området.

Norges vassdrag- og energidirektorat (29.08.24): Nord-Østerdal kraftlag SA eier nettlinjene som går gjennom det foreslåtte verneområdet Jutulhogget. Klive AS er områdekonsesjonær. NVE kan se at forskriften mangler standardbestemmelser for

energi- og kraftanlegg. NVE ber statsforvalter om å inkludere standardbestemmelser for energi- og kraftanlegg i forskriften for å sikre drift, vedlikehold og oppgradering av linjene med tilhørende motorferdsel inn i verneområdet. De ber også Nord-Østerdal kraftlag og Klive om å uttale seg om eksisterende og planlagte prosjekter i området og om det er eventuelt annet behov som ikke dekkes av de standard bestemmelsene. Nettselskapene bes om å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

Statsforvalterens kommentar: Standardbestemmelsene for drift, vedlikehold og oppgradering av kraftlinjer inntil verneområder er tatt inn jf. vedlagte forskriftsutkast § 4 pkt. j og k, § 6 pkt. e, samt § 7 pkt. i. Vi gjør oppmerksom på at det ikke blir gjort endringer mht. kraftanlegg i Jutulhogget øst naturreservat.

A

Forskrift om vern av Jutulhogget vest naturreservat, Alvdal og Rendalen kommuner, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [*dato*] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område med et særpregt landskap og natur der de kvartærgeologiske verdiene, spesielt hogget med de utspylte massene, utgjør en betydelig naturhistorisk verdi.

Formålet er også å bevare brannpåvirket og lite hogstpåvirket skog som har særskilt betydning for biologisk mangfold. Området har Østlandets nordligste forekomst av alm. Området skal bevares som et viktig leveområde for sårbare og truede arter, derav mange sjeldne sopp- og lavarter. I tillegg til det karakteristiske og interessante fuglelivet der særlig områdets betydning som leveområde for rovfugl, skal også annet dyreliv, som naturlig er knyttet til området bevares.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.:

Alvdal kommune: 13/10

Rendalen kommune: 70/1, 70/2, 65/1, 61/90, 61/347, 65/20, 68/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på 2865 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [*dato*]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Alvdal og Rendalen kommuner, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for turrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- Bruk av naturreservatet til større arrangementer og telting er forbudt.
- Bålbrenning er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- sanking av bær og matsopp
- jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- vedlikehold av eksisterende bygninger, veier, traktorveger, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet

- e. rydding av vegetasjon inntil 15 meter fra eksisterende bygninger på gnr/bnr 65/1 og 70/26 avmerket på vernekartet
- f. beiting
- g. utsetting av saltsteiner
- h. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- i. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste jaktposter i forbindelse med storviltjakt
- j. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet
- k. oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy. Lavtflyging under 300 meter er forbudt
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorveier og stier avmerket på vernekartet
- c. Ferdsel ned og igjennom selve hogget, avmerket som sone på vernekartet, i er forbudt i perioden fra og med 1. februar til og med 1. juli
- d. Bruk av droner og modellfly er forbudt
- e. Fjellklatring, buldring og rappellering er forbudt i hogget, avmerket som sone på vernekartet
- f. Av hensyn til verneformålet kan forvaltningsmyndigheten stenge, legge om eller kreve merking fjernet av stier og løyper
- g. Organisert ferdsel er forbudt
- h. Vardebygging og kasting av stein er ~~forbuddt~~.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort og villsvin med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget og med traktor og ATV på traktorveier avmerket på vernekartet
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy
- d. motorferdsel på bilveien Jutulhoggeveien, jf. vernekartet
- e. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort og villsvin med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- e. merking og rydding av nye stier
- f. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d og organisert ferdsel som nevnt i § 5 g, som ikke er til skade for verneformålet

- g. nødvendig motorisert transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende bygninger på [gnr/bnr 65/1](#) og [70/26](#) avmerket på vernekartet
- h. oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4
- i. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning
- j. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, g og h og § 7 bokstav a og d

§ 8 *Generelle dispensasjonsbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 *Skjøtsel*

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 *Forvaltningsplan*

Det utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 *Forvaltningsmyndighet*

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves Forskrift om naturfredning, [Jutulhogget, Alvdal kommune, Jutulhogget, Rendal kommune, Hedmark – 1959](#).

Fig 2 b. Ulvelav (NT) i Jutulhogget. Ulvelav vokser på gammel furugadd og greiner på eldgammel krokfuru i høyereliggende, lysåpen og kontinental furuskog. Foto: Øyvind Fredriksson, Rendalen kommune.

B

Forskrift om endring av Forskrift om fredning for Jutulhogget naturreservat, Alvdal og Rendalen kommuner, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 77. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

I

I forskrift 22.12.1989 nr. 1392 om fredning for Jutulhogget naturreservat, Alvdal og Rendalen kommuner, Hedmark, gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om fredning for Jutulhogget øst naturreservat, Rendalen kommune, Innlandet

Kapittel I skal lyde:

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 8, jfr. § 10 og § 21, § 22 og § 23 er et område mellom Østerdalen og Rendalen i Rendalen kommune, Innlandet fylke fredet som naturreservat ved kgl.res. av 22. desember 1989 under betegnelsen «Jutulhogget øst naturreservat».

Kapittel II skal lyde:

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Rendalen: 61/25, 61/90, 61/103, 61/185, 61/347,65/1, 68/1, 70/1, 70/2, 70/11, 70/26.

Naturreservatet dekker et areal på ca. 535 daa. Grensene for naturreservatet framgår av kart i målestokk 1:20 000 datert Klima- og miljødepartementet [måned årstall]. Kartet og fredningsforskriften oppbevares i Rendalen kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka og knekkpunktene bør koordinatfestes.

Kapittel III skal lyde:

Formålet med fredningen er å bevare et særpreget landskap der kvartærgeologiske formelementer, spesielt de utspylte massene fra Jutulhogget utgjør områder av betydelig naturhistorisk verdi.

Kapittel VIII skal lyde:

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegerer myndigheten til kommuner som samtykker til det.

II

Forskriften trer i kraft straks.

C

FForslag til forskrift om fredning for Jutulhogget øst naturreservat, Rendalen kommune, Innlandet

I

~~Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet. I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 8, jfr. § 10 og § 21, § 22 og § 23 er et område øst for Jutulhogget på Barkalddkjølen mellom Østerdalen og Rendalen i Alvdal og Rendalen kommuner, Innlandet Hedmark fylke er fredet som naturreservat ved kgl.res. av [dato] 22. desember 1989 betegnelsen «Jutulhogget øst naturreservat».~~

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 8, jfr. § 10 og § 21, § 22 og § 23 er et område på Barkalddkjølen mellom Østerdalen og Rendalen i Alvdal og Rendalen kommuner, Innlandet Hedmark fylke fredet som naturreservat ved kgl.res. av 22. desember 1989 under betegnelsen «Jutulhogget øst naturreservat».

II

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.: ~~Alvdal: 13/9, 13/10~~ Rendalen: 61/19, 61/25, 61/46, 61/90, 61/103, 61/185, ~~61/347, -65/1, 68/1, 70/1, 70/2, 70/11, 70/26-~~

Naturreservatet dekker et areal på ca. ~~535 daa~~ 3,4 km².

Grensene for naturreservatet ~~og avgrensningen av et område som ble fredet ved kgl.res. av [dato] framgår av kart i målestokk 1:20 000 datert Klima- og miljødepartementet [måned årstall] for både Jutulhogget vest og Jutulhogget øst~~ 18. desember 1959 framgår av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet november 1989. Kartet og fredningsforskriftene oppbevares i Alvdal og Rendalen kommuner, hos Statsforvalteren i Innlandet Fylkesmannen i Hedmark, i Direktoratet for naturforvaltning, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka og knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare et særpreget landskap der kvartærgeologiske formelementer, spesielt ~~hogget med~~ de utspulte massene fra Jutulhogget utgjør områder av betydelig naturhistorisk verdi.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forholdene, herunder uttak, lagring, planering eller utfylling av masse, oppføring av bygninger, anlegg eller faste innretninger, framføring av luftledninger, jordkabler eller kloakkledninger, bygging av veier, ulike former for ~~gravevirksomhet~~ og overflatebearbeiding samt henleggelse av avfall. Opplistingen er ikke uttømmende.
2. Hensetting av campingvogner utenfor arealer som er spesielt avsatt til formålet er forbudt.
3. Motorisert ferdsel er forbudt.

V

Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. Skogkulturarbeider, skogskjøtsel og hogst i henhold til gjeldende bestemmelser i særlover og i forskrifter gitt i medhold av disse.
3. Den motoriserte ferdsel som er nødvendig for utøvelse av skogskjøtsel og hogst dersom dette ikke medfører varige spor i undergrunnen.
4. Strengt nødvendig traktorveibygging etter en samlet plan anbefalt av landbruksmyndighetene ~~dersom dette ikke medfører vesentlige skader eller ulemper som strider mot fredningsformålet.~~
5. Vedlikehold av eksisterende anlegg samt vedlikehold av skogsveier uten standardhevning.

VI

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredningsformålet. Det kan utarbeides en skjøtselsplan som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføringen av skjøtselstiltakene.

VII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsforskriftene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller, når disse ikke strider mot formålet med fredningen.

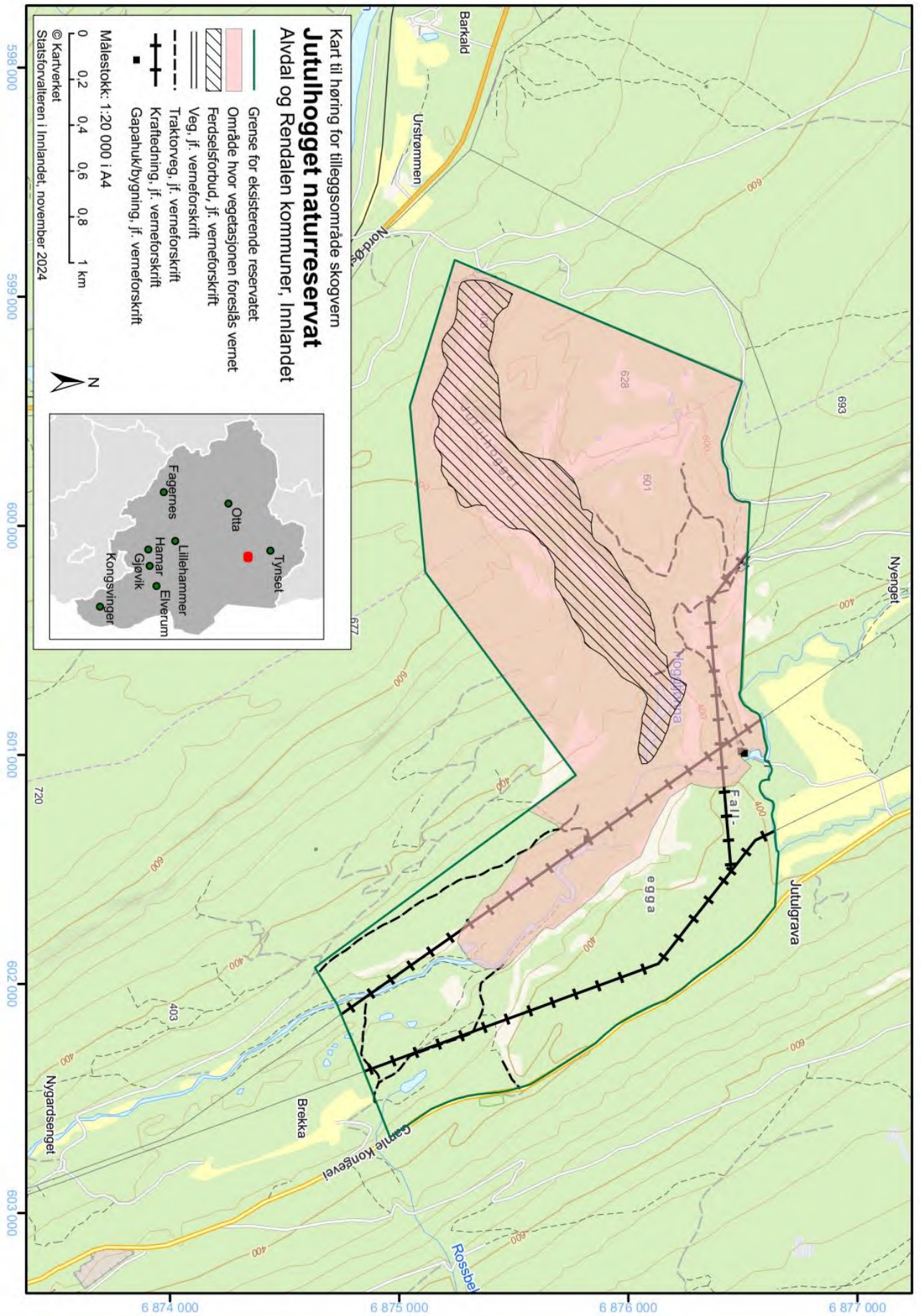
VIII

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegerer myndigheten til kommuner som samtykker til det.

Forvaltningen av fredningsforskriftene tillegges Statsforvalteren i InnlandetFylkesmannen i Hedmark.

IV

Forskriften trer i kraft straks.

Utvidelse av Furuberget naturreservat, Hamar kommune

Verneverdi: *** (nasjonalt verdifullt) både isolert sett og sett sammen med eksisterende verneområde

Totalareal: 135 dekar

Areal skog: 135 dekar

Areal produktiv skog: 135 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 300 dekar

Totalareal med utvidelse på høring: 435 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer bestemt type natur i form av gammel kalkbarskog med kalkrikt berg i dagen. Videre er formålet å bevare et område som inneholder en rekke sjeldne, sårbare og truede arter, herunder sårbare karplanter, moser, lav og fuglearter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneverdier

Tilbudsområdet er en utvidelse av Furuberget naturreservat i Hamar kommune. Dette er et kalkskogområde som sammen med eksisterende reservat utgjør en svært viktig sammenhengende lokalitet med kalkskog i Norge. Her finnes de rødlistede naturtypene kalk- og lågurtfuruskog (VU), kalkgranskog (VU) og åpen grunnlendt kalkmark i sørboreal sone (VU). Det vokser kalkkrevende sopparter og karplanter i området, og det er funnet 7 rødlistearter i området. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone og på høy bonitet. Kalkfuruskoger er artsrike skoger som er viktige for først og fremst jordboende sopp og karplanter. Det er hittil funnet ca. 68 sopparter i området hvorav tre er rødlistearter (uventet slørsopp (EN), svart løpekule (VU) og vrangstorpigg (NT)) og ca. 62 karplanter hvorav tre er rødlistearter (marianøkleblom (VU), vaniljerot (NT) og snau vaniljerot (NT)). Den sterkt trua lavarten trelegglav er også funnet i området. Det er stort potensiale for å finne flere krevende arter, og særlig av artsgrupper som er dårlig undersøkt fra før av slik som insekter. Kalkskoger er en prioritert skogtype vi ønsker mer vern av i landet. Vi ønsker også mer vern av høgproduktiv skog i lavlandet, slik som dette er.

Skogstrukturen varierer i reservatutvidelsen. Noen bestander har hogstpåvirkning og framstår som elementer av kulturskog. Det vil derfor være nødvendig å utarbeide en skjøtelsesplan med tiltak for å framskynde prosessen mot naturskog med et mer variert skogbilde i disse områdene.

Konsekvenser for skogbruk (tømmertilgangen)

Furuberget utvidelse bærer preg av å være bratt og utilgjengelig, og har mange nøkkelbiotoper med MIS-figurer og kulturminne(r). Et ev. tømmeruttak må planlegges nøye og det må etableres driftsveger. Det ser ut som tømmeret må kjøres over dyrket mark og annen manns eiendom. Det kan kanskje gjennomføres hogst med taubane, men det er nok ikke driftsmessig eller økonomisk gunstig.

Området har mindre betydning for den lokale og regionale skog- og trenæringen, da det er relativt utilgjengelig og vil ha en høy driftspris på gjennomføring av hogst eller andre tiltak.

Betydning for vern	Har	V1	V1S7	V1S6	V1S5	V1S4	V1S3	V1S2	V1S1 ¹⁾
		V2	V2S7	V2S6	V2S5	V2S4	V2S3	V2S2	V2S1 ¹⁾
		V3	V3S7	V3S6	V3S5	V3S4	V3S3	V3S2	V3S1
	Kan få	V4	V4S7	V4S6	V4S5	V4S4	V4S3	V4S2	V4S1
		V5	V5S7	V5S6	V5S5	V5S4	V5S3	V5S2	V5S1
		V6	V6S7	V6S6	V6S5	V6S4	V6S3	V6S2	V6S1
	Har mindre	V7	V7S7	V7S6	V7S5	V7S4	V7S3	V7S2	V7S1
		S7	S6	S5	S4	S3	S2	S1	
		Har mindre	Kan få			Har			
		Betydning for tømertilgangen							

Fig 3. Avveiningsskjema skogbruk/tømmertilgang vs vern.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er traktorveger i området, og disse framgår av vernekartet.

Sikringsgjerdet mot steinbruddet berører verneområdeutvidelsen på to punkt, jf. vedlagte vernekart.

Fig 4. Steinbruddet på Furuberget med sikringsgjerdet. Steinbruddet ligger som en kile mellom eksisterende Furuberget naturreservat og utvidelsesforslaget. Foto: Harald Klæbo/SFIN.

Ovarennet på en gammel hoppbakke ligger innenfor verneområdet. Det er ukjent hvilken bruk som er knyttet til denne bakken i dag.

Bygdeborgen på toppen av Furuberget, er en av de mange borgene som ligger som på en rekke langs Mjøsas østside fra Tangen til Moelv, og antas å ha hatt funksjon som forsvar mot bygdene vest for Mjøsa. Bygdeborgene er sannsynligvis oppført på 400-500 tallet e.kr., og de kan ha vært i bruk helt fram til rundt år 1000.

Fig 5. Bygdeborgen er plassert på toppunktet på Furuberget utv. I bakgrunnen sees kalkfuruskog. Foto: Harald Klæbo/SFIN.

Omkring Furubergets høyeste punkt kan vi følge restene etter de vollene av stein og jord som borgen besto av. Vollene er bygd der hvor terrenget er såpass slakt at det er mulig å ta seg opp på høyden. Der hvor berget faller steilt mot vest finner vi ingen voller. På de mest utsatte stedene mot øst og syd finner vi til og med dobbel rekke av slike voller. Bygdeborgenes opprinnelige funksjon er ikke helt klarlagt. Trolig skulle de både fungere som tilfluktsborger når bygda ble angrepet, og som militære anlegg til å stoppe framrykkende fiender.

Statsforvalterens vurdering

Furuberget utvidelse vil bli et verdifullt supplement for å få vernet et større areal av Østlandets viktigste kalkskogforekomster. Av manglene i skogvernet vil det innebære et vern av de truede naturtypene kalk- og lågurtfuruskog (VU), kalkgranskog (VU) og åpen grunnlendt kalkmark i sørboreal sone (VU). Området krever stedvis noe skjøtsel for å fremme verneverdiene. Området er under et visst press fra andre arealbruksinteresser, og vil være viktig å få vernet.

Avveining skogbruk/tømmertilgang vern

Furuberget utvidelse har mindre betydning for skogbruk/tømmertilgangen utfra at registrerte naturtyper allerede legger store begrensinger på skogsdrift, samt at deler av området er bratt og krevende å drive. Området har nasjonale verneverdier som inngår i et av Norges største kalkbarskogområder. Statsforvalteren vil derfor fremme området for vern.

Kommentarer knyttet til enkelte punkt i forslaget til verneforskrift:

I eksisterende Furuberget naturreservat har formålsparagrafen denne formuleringen: *«Formålet med fredningen er å bevare et særpreget kalkfuruskogområde med bl.a. en av de største sammenhengende lågurtfuruskogene av typisk sørøstskandinavisk utforming. Området viser bl.a. typisk utforming av lågurtfuruskog slik denne først ble beskrevet og en urterik kalkfuruskog av Oslofelttypen. Området er også interessant i floristisk sammenheng og for dynamikkstudier.»*

Nytt forslag til verneformål for hele det utvidete området er (§ 1):

«Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer bestemt type natur i form av gammel kalkbarskog med kalkrikt berg i dagen. Videre er formålet å bevare et område som inneholder en rekke sjeldne, sårbare og truede arter, herunder sårbare karplanter, moser, lav, sopp og fuglearter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem»

Statsforvalteren mener det nye verneformålet språklig sett er mer nøytralt/uten faguttrykk, og er mer presis i forhold til artsmangfoldet som er i kalkbarskogene og som skal ivaretas, samt mer i tråd med de siste malene for verneforskrifter for barskogsreservater.

I § 4 d er det lagt til at «sikringsgjerde» er av anlegg som uten videre kan vedlikeholdes. Sikringsgjerdet mot steinbruddet berører verneområdeutvidelsen på to punkt jf. vernekartet. I tillegg ligger ovarenet på en gammel hoppbakke innenfor verneområdet. Denne kan i prinsippet holdes åpen dersom hoppbakken skulle bli tatt i bruk igjen.

I § 5 b har vi videreført forbudet mot sykling og ridning i reservatet. Det har til i dag vært forbudt med disse aktivitetene i eksisterende reservat, og grunneierne i det nye utvidelsesforslaget ønsker ikke denne aktiviteten. Sykling og ridning gir av et visst omfang mer terrengskader og vi går inn for at forbudet blir videreført. Vi har gitt en åpning for at ridning kan skje etter en nærmere vurdering, etter søknad på bestemte traseer (§ 7 h). Dette gjør at forvaltningen har god kontroll på aktiviteten.

I § 5 er det tatt inn et forbud mot camping i reservatet. Furuberget ligger tett på Innlandets største by. Erfaringsmessig er det en del som kan slå seg ned i skogene rundt som midlertidige boplasser, og dette kan igjen føre til forsøpling der campingutstyr/madrasser o.l. kan ligge rundt omkring. Dette må derfor unngås så langt som mulig og forbudet er begrunnet ut fra dette.

I § 4 pkt. f er det lagt til at en uten videre kan utplasserevanningstrau for dyr på beite, på lik linje med saltsteine. Dette er et ønske fra grunneierne, som statsforvalteren støtter. Beiting vil generelt ha en positiv virkning på artsmangfoldet i kalkbarskoger.

Standardbestemmelsene for drift, vedlikehold og oppgradering av energi- og kraftanlegg er tatt inn, da det er en 11 kvh linje som krysser eksisterende reservat i nedkant. Det er ikke linjenett i utvidelsesforslaget

I § 7 pkt. d er det tatt inn en formulering om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «merking og rydding av nye stier, og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende». Grunneier har fremsatt ønske om å montere en enkel rampe og festeforankring for en zip-linje som en del av et reiselivs-/opplevelsesprodukt. Selv om selve forankringen og zip-linjen vil være utenfor området, vil det være behov for motorferdsel langs sti og delvis traktorveg for å etablere zip-linjen. Det er tatt høyde for dette i § 7 pkt. e og i. Det er også en informasjonstavle i forbindelse med bygdeborgen som må kunne vedlikeholdes og oppgraderes ved behov.

Fig 6. Toppunkt/forankring for den planlagte zip-linjen. Denne vil bli stående utenfor verneområdet, selve linjen vil ende ut på en plattform i Mjøsa (informasjon fra grunneier/Glommen Mjøsen skog).

Hamar naturskole har brukt bygdeborgen for aktiviteter og spel. Eventuell hogst av trær, må forankres i en framtidig skjøtselsplan der uttak av trær vil bli nødvendig i visse områder for å fremme verneverdiene.

Innkomne uttalelser til oppstartsmeldingen

Følgende uttalelser er kommet inn som er relevante for **Furuberget naturreservat, utvidelse:**

Språkrådet (26.03.2024): Språkrådet har ingen merknader til at Furuberget naturreservat videreføres som navn på det utvidede verneområdet. Skrivemåten er grei, og navnet er fortsatt dekkende for området. Språkrådet gjør oppmerksom på at navnet på det eksisterende naturreservatet ikke er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR).

Norges vassdrags- og energidirektorat (12.04.2024): NVE kan ikke se noen energiinteresser innenfor Furuberget (utv). Innenfor det eksisterende verneområdet er det nettanlegg eid og driftet av Elvia, og de eksisterende forskriftene inkluderer ikke standard bestemmelser for energi- og kraftanlegg. NVE ber statsforvalter om å oppdatere forskriften. NVE ber områdekonsesjonær Elvia AS om å kommentere vernene med tanke på deres fremtidige planer. De ber Elvia AS om å uttale seg, selv i tilfeller uten konflikt.

Statsforvalterens kommentar: *Standardbestemmelsene for drift, vedlikehold og oppgradering av kraftlinjer inntil verneområder er tatt inn jf. vedlagte forskriftsutkast § 4 pkt. g og h, samt § 7 pkt. j.*

Direktoratet for mineralforvaltning DMF (12.04.24) er opptatt av at mineralressurser som har, eller kan ha, verdi blir vurdert i verneprosessen. Mineralressurser er ikke-fornybare naturressurser og en langsiktig forvaltning er derfor viktig. Verneplaner vil i de fleste tilfeller gjøre mineralressurser utilgjengelig for framtidig utvinning, og kan begrense muligheten for å drive undersøkelsesvirksomhet etter mineralloven.

Hele det foreslåtte verneområdet berører konsesjonsområdet til Franzefoss Minerals AS, tildelt 11. juni 2007. Det må vurderes hvordan vernet vil påvirke videre drift av uttaket. DMF vil fraråde vern hvis dette går utover driften av uttaket. Tiltakshaver må gjøres kjent med verneplanprosessen og få anledning til å komme med innspill. Det foreslåtte verneområdet kan ligge i et potensielt utvidelsesområde til uttaket. Det må beskrives og vurderes hvilke konsekvenser vernet vil ha for en mulig utvidelse av vernet, og om det kan gjøres tilpasninger for å muliggjøre senere utvidelse. Dersom Statsforvalteren mener mulig utvidelse av uttak er i strid med hensikten til vernet, må det gjøres ei vurdering av verneverdien opp mot verdien av en eventuell utvidelse av uttaket. Sørlike del av det foreslåtte verneområdet berører pukkeforekomsten «Steens kalk» som Norges geologiske undersøkelse (NGU) har vurdert til å ha liten betydning som byggeråstoff. I tillegg kommer utvidelsen nært inntil kalkforekomsten Steens

kalkverk som NGU har vurdert til å lokal betydning. I høringsdokumentene bør det også vurderes og beskrives hvordan vernet påvirker tilgangen til ressursene i forekomsten.

Statsforvalterens kommentar: Vi har i utarbeidelsen av verneforslagene benyttet oss av informasjon om mineralske ressurser som ligger tilgjengelig i åpne kartløsninger. Hensynet til mineralressurser blir ivaretatt i vernesaker på tilsvarende måte som andre samfunnsinteresser, gjennom de offentlige høringsprosessene slik disse er lovpålagt i naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen. Statsforvalteren har i forbindelse med verneprosessen sendt melding om oppstart til de høringsinstanser som antas å kunne ha spesielle interesser å ivareta innenfor de aktuelle områdene.

Grunneierne har gjennom å tilby området for skogvern, selv gjort en vurdering for framtidig arealbruk. Det blir derfor ikke mulig og fortsatt drive mineralutvinning innenfor det som blir vernet jf. vernekartet. Det vises til verneforskriftutkastets § 3:

«I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser (...)

c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. (...) uttak, oppfylling og lagring av masse, (...). Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende».

Furuberget utvidelse har i liket med eksisterende verneområde særlige vernekvaliteter på grunn av kalkpåvirket barskog, som danner grunnlaget for et helt spesielt biologisk mangfold. Skogen har delvis naturskogpreg, og har stort restaureringspotensial i form av aktiv skjøtsel på andre deler. Skogen oppfyller som naturtypen kalkbarskog i sør-boreal sone mangler i det nasjonale barskogvernet. Området er derfor viktig for å nå det nasjonale målet om vern av 10 % av den produktive skogen, med nødvendig og representativ kvalitet. Statsforvalteren mener at et vern av skogen i en overordnet samfunnsfaglig vurdering vil veie tyngst.

Hamar orienteringsklubb (12.04.2024): Foreslåtte område på 135 daa inngår i sin helhet i o-kartet Furuberget-Frøbergsberget i Hamar kommune. Hamar o-klubb ønsker at det i verneprosessen for området tas tilbørlig hensyn til orienteringsidrettens behov for å utnytte hele Furuberget, også foreslåtte verneområde, til sine aktiviteter. Furuberget er et viktig nærturterreng for byen og i orienteringsklubbens instruksjons- og opplæringsaktivitet for barn og unge. Foreslått verneområde ligger lengst unna anvendelige arenaer for konkurranser og organisert trening (start- og mål). Størst bruk vil derfor begrense seg til postplasseringer på ulike terrengdetaljer inkl. stikryss som maksimalt vil bli besøkt av 15-40 løpere i større konkurranser > 200 deltakere. Det er normalt 2 – 3 slike i sesongen. Klubben er kjent med at slike hensyn er tatt inn i Viertjønna naturreservat i Grue kommune etter en prosess i 2022 og i bestemmelsene § 4 til Lillomarka naturreservat (2015) i Oslo og Nittedal kommuner. Hamar idrettsråd vedtok i 2023 å foreslå for Hamar kommune å revitalisere et kontaktutvalg for Furuberget, Frøbergsberget og Ankerskogen etter innspill fra Hamar o-klubb. Et slikt kontaktutvalg kan være en arena for årlige avklaringer, jf. §4 bokstav o i bestemmelsene

for Lillomarka naturreservat. Kontaktutvalget for Furuberget ble vedtatt opprettet av Hamar formannskap i 1999 som en oppfølger av Flerbruksplanen for Furuberget i 1999. Så vidt oss bekjent er dette så langt ikke fulgt opp av Hamar kommune. Orienteringsidretten i Hamar har siden slutten av 1940-tallet benyttet Furuberget som trenings- og konkurranseterreng, siden 1966 gjennom Hamar o-klubb; fra 1970-tallet også til turorientering. Kartet Furuberget og Frøbergsberget er finansiert som idrettsanlegg gjennom kommunale tilskudd og tippemidler» og blir revidert årlig. Området for bruk er jevnlig innskrenket ved utvidelse av kalkbruddet og verne- og skjøtselsbestemmelse for Furuberget naturreservat opprettet i 1995 og tilhørende forvaltningsplan vedtatt i 2023. Orienteringsidretten drives på dugnad, ønsker å ha avklarte og forutsigbare rammer og minst mulig administrative prosesser knyttet til den daglige driften. O-klubben vil gjerne unngå tramp i klaviaturet og håper at det kan erkjennes i offentlig og privat samarbeid at det er mer helse i skritt i marka enn slag i tastaturet.

Statsforvalterens kommentar: I eksisterende forskrift for Furuberget naturreservat står det at «idrettsarrangement, jaktprøver og annen organisert bruk av naturreservatet er forbudt» jf. § IV pkt. 4. Det nye forskriftsutkastet, som vil gjelde både for eksisterende verneområde og utvidelsen, er etter nasjonal mal for skogvernområder, noe som vil si at dette punktet er likelydende i mange skogreservater. I forskriftsutkastet står det i § 3 pkt. d: «Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt». I § 7 pkt. f kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi dispensasjon til «avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d». Det foreligger derfor ingen endring eller innstramming i nye foreslåtte bestemmelser i forhold til det eksisterende når det gjelder større arrangement som f.eks. orienteringsløp. Som større arrangement har Statsforvalteren lagt til grunn et deltagerantall mer enn ca. 30 personer. Større o-løpskonkurranser i Furuberget naturreservat blir derfor et søknadspliktig tiltak. Når en har forvaltningsplanen for verneområdet på plass, vil en ha mulighet til å kunne gi flerårige dispensasjoner til f.eks. et gitt antall arrangementer i året. Vi regner ikke trening og treningsløp som arrangementer selv om deltakerantallet er over 30 personer på en trening. Ved dispensasjon til større arrangementer har forvaltningsmyndigheten mulighet for å stille vilkår til dispensasjonen som f.eks. kan være tid på året, krav til opprydning mm.

Fig 6 a. Eksempel på skogstruktur i Furuberget utvidelse. Det kan være behov for skjøtsel i en del partier for å framskynde prosessen mot naturskogtilstand. Det er derfor aktuelt å utarbeide en skjøtselsplan for området. Foto: Elisabeth Gill/Glommen Mjøsen Skog

Forskrift om vern av Furuberget naturreservat, Hamar kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer bestemt type natur i form av gammel kalkbarkskog med kalkrikt berg i dagen. Videre er formålet å bevare et område som inneholder en rekke sjeldne, sårbare og truede arter, herunder sårbare karplanter, moser, lav, sopp og fuglearter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Hamar kommune: 1/3650, 1/4016, 234/1, 234/4, 234/13, 246/2, 246/4, 246/1, 246/3, 246/7.

Naturreservatet dekker et totalareal på 435 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Hamar kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og biområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende
- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt
- e. Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av eksisterende bygninger, traktorveier, stier og andre anlegg og innretninger, herunder sikringsgjerdet mot steinbruddet, i henhold til standard på vernetidspunktet. Eksisterende traktorveger er avmerket på vernekartet
- e. beiting
- f. utsetting av saltsteiner og vanningstrau
- g. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet

- h. oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel

- a. motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- b. sykling, ridning og bruk av hest er forbudt
- c. camping er forbudt

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, herunder bygdeborgen
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehold av nye gjerder
- e. merking og rydding av nye stier, og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende
- f. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. nødvendig rydding av kantsoner mot dyrket mark, og hogst av store trær i nærheten av sikringsgjerdet mot steinbruddet
- h. ridning langs bestemte traseer
- i. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, f og § 7 bokstav a, d og e
- j. oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 h

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

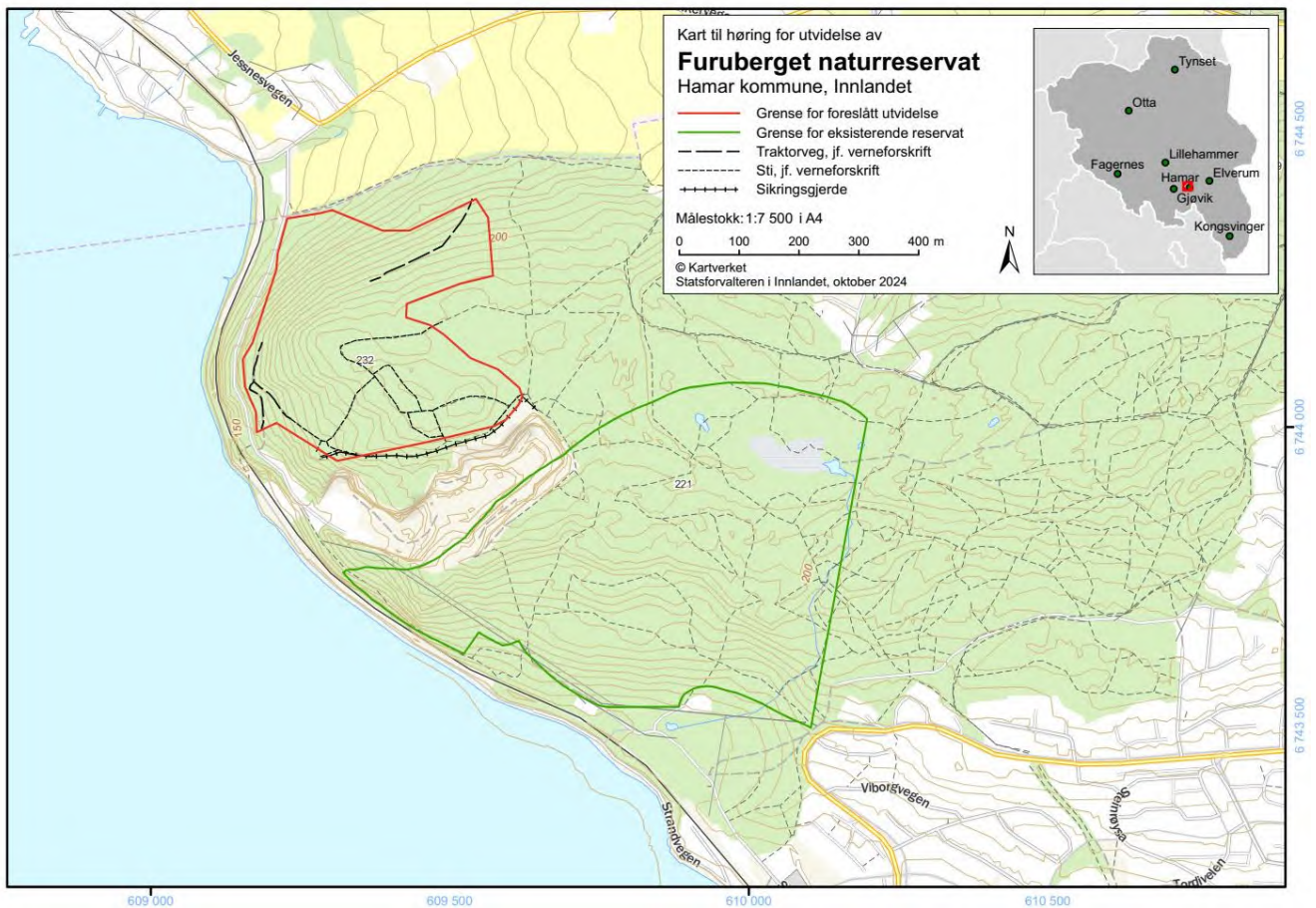
Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift FOR-1993-07-09-655 om fredning av Furuberget naturreservat, Hamar kommune, Hedmark.

Opprettelse av Øyen naturreservat – Sør-Odal kommune

*) tildligere Seimsjøen delområde 1-7

Verneverdi: ** (regionalt verdifullt)

Totalareal: 590 dekar

Areal skog: 590 dekar

Areal produktiv skog: 590 dekar

Reservatforslaget omfatter sju delområder der tre av dem er øyer i Storsjøen. Øyene ligger forholdsvis nært de foreslåtte delene av verneområdet på fastlandet på halvøyen Øyen. Området ligger i tilknytning til Seimsjøen våtmarksreservat. Det ble ikke funnet hensiktsmessig at Øyen og Seimsjøen naturreservater skal være ett og samme verneområde, da Seimsjøen inneholder en del skog der det etter verneforskriftens pkt. IV, er tillatt å drive skogen etter nærmere retningslinjer. Som følge av grunneierforhold har det vært vanskelig å få til et frivillig vern av denne skogen. Høringsforslaget går derfor på å fremme de tilbudte delområder som et eget skogreservat; Øyen naturreservat.

Verneformål og særskilte verneverdier

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type representerer en bestemt type natur av gammel barskog med innslag av gammel løvskog. Området har særskilt betydning for biologisk mangfold ved å være levested for arter knyttet til gammel barskog, løvskog og død ved.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneverdier

Det er Multiconsult som har kartlagt områdene i 2007.

Delområde 1 utgjøres av skogen på topplataet av Ringås/Øyen, og er en gammel furuskog med en god del stående død ved. Den er i kartleggingen beskrevet som «gammel furuskog med stående død ved, av svært høy kvalitet». For øvrig er det ikke kontinuitet på død ved og lite liggende død ved, lite godt nedbrutt død ved og ingen rødlistearter. Artsfunnene her er vanlige arter knyttet til furuskog. Vegetasjonen er karrig og grunnlendt lav-bær-lyngskog. Tilstanden for skogen er god, da skogen er gammel, det er ikke registrert fremmede arter, spor, erosjon eller kjøring av tyngre kjøretøy.

Den nedre delen av dette delområdet (ned mot vegen) har større mengder av stående død ved. Det er registrert tre rødlistearter, derav den sårbare arten gul snyltekuje, de nær truede artene rynkeskinn og rosenkuje. Lokaliteten er middels stor og har en del liggende død ved. For denne lokaliteten er det granskog nederst i lia og i rasmarka, mens furuinnslaget øker der terrenget blir brattere.

Fig 7. Delområde 1 (oppe på åsen) domineres av furuskog med liten hogstpåvirkning, og ganske høyt innslag av stående død ved. Foto: Harald Klæbo/SFIN.

Delområde 2, som er området lengst øst, vil også ha høy verdi på bakgrunn av mengde stående dødved. Her er det registrert fire rødlistearter, derav den sårbare arten gul snyltekuje, og de nær truede artene svartsonekjuke, rynkeskinn og rosenkuje. I dette delområdet er det granskog ned mot vatnet med innslag av furu og løvskog. Tilstanden er god, da skogen er gammel, det er ikke registrert fremmedarter, spor, erosjon eller kjøring av tyngre kjøretøy. Det er traktorveier i skogen brukt ved eldre plukkhogster, men disse trekker ikke særlig ned. Lokaliteten ligger østvendt mot fjorden og er en gammel granskog med endel dødved. Øverst og i et belte ved fjorden er det innslag av gammel furuskog.

Den mindre lokaliteten i verneforslaget sør for vegen, omfatter delvis naturtypen granskog med endel død ved, med innslag av svak lågurtgranskog. Her er det registrert tre rødlistearter, derav den sårbare arten gul snyltekjuke, og de nær truede artene rynkeskinn og rosenkjuke.

Fig 8. Delområde 3 er blandingsskog med dominans av storvokste løvtrær, osp og bjørk som de dominerende treslagene. Foto: Harald Klæbo/SFIN

Delområde 3 lengst vest på fastlandet utgjøres av bar- og løvskog, der innslaget av nokså høgsvekst løvskog er dominerende. Mot vannet er det en stripe med eksponert strandskog med en tynn stripe åpen flomfastmark inkludert. Her er det registrert en nær truet art (trefelt evjebloom).

De tre øyene er ikke kartlagt. Det skal ikke være kjent at det har vært noe hogst på øyene, så de framstår som naturskog.

Statsforvalterens vurdering

Øyen inngår i sørboreal vegetasjonssone. Det er et mål i skogvernet å få vernet mer skog i denne sonen, samt på høyere boniteter. Øyen representerer her en mulighet for å

få vernet skog i sørlige vegetasjonssoner der deler av området er på høy bonitet. Det har vist seg krevende å framskaffe tilbud som har liten hogstpåvirkning. Området vurderes isolert sett å være av regional verdi, men ut fra områdets variasjon i skogtyper og en del funn av rødliste arter, mener vi området klart kvalifiserer for et vern. Det er relativt få og små skogvernområder i kommunene Sør- og Nord-Odal kommuner. Øyen vil bli et viktig tilskudd, også mht. å styrke nettverket av verneområder i den sørøstlige delen av Innlandet fylke. Av mangler i skogvernet vil Øyen naturreservat tilføre vern av gammel barskog i sørboreal vegetasjonssone.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er en permanent gapahuk på toppunktet i delområde 1, på åsdraget som driftes av grunneier. Denne er tilgjengelig for allmenheten. Ifølge grunneier er det mest aktuelt å kjøre opp ved til gapahuken jf, utkast til verneforskrift § 7 pkt. g. Traktorveger er avmerket på vernekartet. I delområde 3 er det et mindre hus som er sterkt falleferdig. Grunneier opplyser at det er ingen planer om igangsetting. Til det har forfallet kommet for langt.

Innspill/uttalelser til melding om oppstart

Følgende uttalelser er kommet inn som er relevante for **Øyen naturreservat**:

Språkrådet (25.06.2024): Språkrådet har ingen merknader til navneforslaget Øyen naturreservat. Øyen er eneste godkjente skrivemåte for natur- og gårdsnavnet i Sentralt stedsnavn-register (SSR).

Elvia (08.08.2024): Elvia har etter energiloven anleggs- og områdekonsesjon i Engerdal, Trysil, Sør-Odal, Alvdal og Rendalen kommune. Dette innebærer at nettselskapet etablerer og drifter strømmettet i kommunen (høyspent og lavspent fordelingsnett). Nettselskapet har Regional og distribusjonsnett innenfor område Jutulhogget. I Øyen har selskapet distribusjonsnett, herunder nettstasjon, kabler og høyspent- og lavspent luftlinjer som må hensyntas. Det er viktig å sikre at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av det eksisterende anlegget. I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Statsforvalterens kommentar: *Strømledningene som driftes av Elvia berører ikke verneområdet direkte, men går i nærheten og langs vegen inn til Øyen. Vi har likevel tatt inn standardbestemmelsene for drift, vedlikehold og oppgradering av kraftlinjer inntil verneområder jf. vedlagte forskriftsutkast § 4 pkt. j og k.*

Naturvernforbundet i Innlandet (21.08.2024): Naturvernforbundet støtter opprettelse av et naturreservat da området har viktige naturverdier med eldre skog med flere naturtypelokaliteter og funn av rødlistearter. Avgrensningen omfatter kjente funn av naturtypelokaliteter og rødlistearter, noe som både er viktig og positivt.

Statsforvalterens kommentar: Vi har vært i kontakt med nabogrunneiere, som har deler av de viktigste naturtyperegistreringene på sin eiendom, for at vernet skulle omfatte hele de mest verdifulle skogtypene i registreringene. men Disse grunneierne har imidlertid ikke vært interessert i å tilby noe areal. Vi er likevel svært tilfredse med det tilbudet som har kommet, da de representerer det største arealet av naturtypene.

Norges vassdrag- og energidirektorat (29.08.2024): Verneområdet består av flere delområder og enkelte grenser med HRV til Storsjøen. I forbindelse med Samlet Plan for vassdrag ble det kartlagt et prosjekt som innebærer reguleringen av Storsjøen (nr. 00499). Det er flomdemping og erosjonssikring som er bakgrunnen til prosjektet. Prosjektet vil i tillegg gi noe mer magasineringsmuligheter for magasiner i Glomma. Like ved det foreslåtte verneområdet ligger det allerede vernet Seimsjøen naturreservat som også grenser til Storsjøen. NVE ber statsforvalter om å ta kontakt med Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) for å høre om prosjektet er aktuelt. NVE kan ikke se at det ligger noe nettanlegg i området. Elvia eier områdekonsesjonen, og NVE ber statsforvalter om å sette Elvia på adresseliste til høringen. Videre bes Elvia om å uttale seg, selv i tilfeller uten konflikt.

Glommens og Lågens brukseierforening (03.10.2024): Glommens og Lågens Brukseierforening (GLB) er eid av kraftverkseiere i Glommas nedbørfelt. Foreningen registrerer at formålene med en eventuell regulering av Storsjøen i Odal er flomdemping og erosjonssikring, og at det i tillegg vil gi noe mer magasinkapasitet for nedenforliggende kraftverk.

GLBs interesse i saken er mulighetene som ligger i økt magasinkapasitet for nedenforliggende kraftverk, og slik vi ser det så står ikke den mulig økte kraftproduksjonen alene i forhold til innsats og investeringer som er nødvendig for å realisere en regulering av Storsjøen i Odal.

Når det gjelder fordelene som en eventuell regulering kan gi for flomdemping og erosjonssikring, så mener vi dette må vurderes av andre enn GLB.

Statsforvalterens kommentar: GLB er forespurt, jf uttalelsen av 3.10.2024 ovenfor. Elvia har avgitt egen uttale. Om det skulle bli realisert en regulering av Storsjøen vil dette kunne påvirke verneverdiene i reguleringssonen og kantsonen på de 3 øyene i verneplanforslaget. Påvirkningen vil avhenge av reguleringshøyde og endringer i normal vannstand.

Forskrift om vern av Øyen naturreservat, Sør-Odal kommune, Innlandet fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon [*dato*] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type representerer en bestemt type natur av gammel barskog med innslag av gammel løvskog. Området har særskilt betydning for biologisk mangfold ved å være levested for arter knyttet til gammel barskog, løvskog og død ved.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Sør-Odal kommune: 94/1, 95/4, 94/6 og 95/2.

Naturreservatet dekker et totalareal på 590 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [*dato*]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sør-Odal kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende regelverk.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av eksisterende stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet
- e. beiting
- f. utsetting av saltsteiner
- g. fjerning av vegetasjon langs jordekanter av hensyn til maskinbruk på dyrket mark. Vegetasjonen skal bli liggende igjen i naturreservatet
- h. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- i. forsiktig rydding av småbusker og kvist i samband med storviltjakt

- j. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet
- k. oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorveier jf. vernekartet

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og villsvin med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget og med traktor og ATV på traktorvei avmerket på vernekartet
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og villsvin med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- e. merking og rydding av nye stier
- f. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. nødvendig motorisert transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende gapahuk
- h. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d og f og § 7 bokstav a og d.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

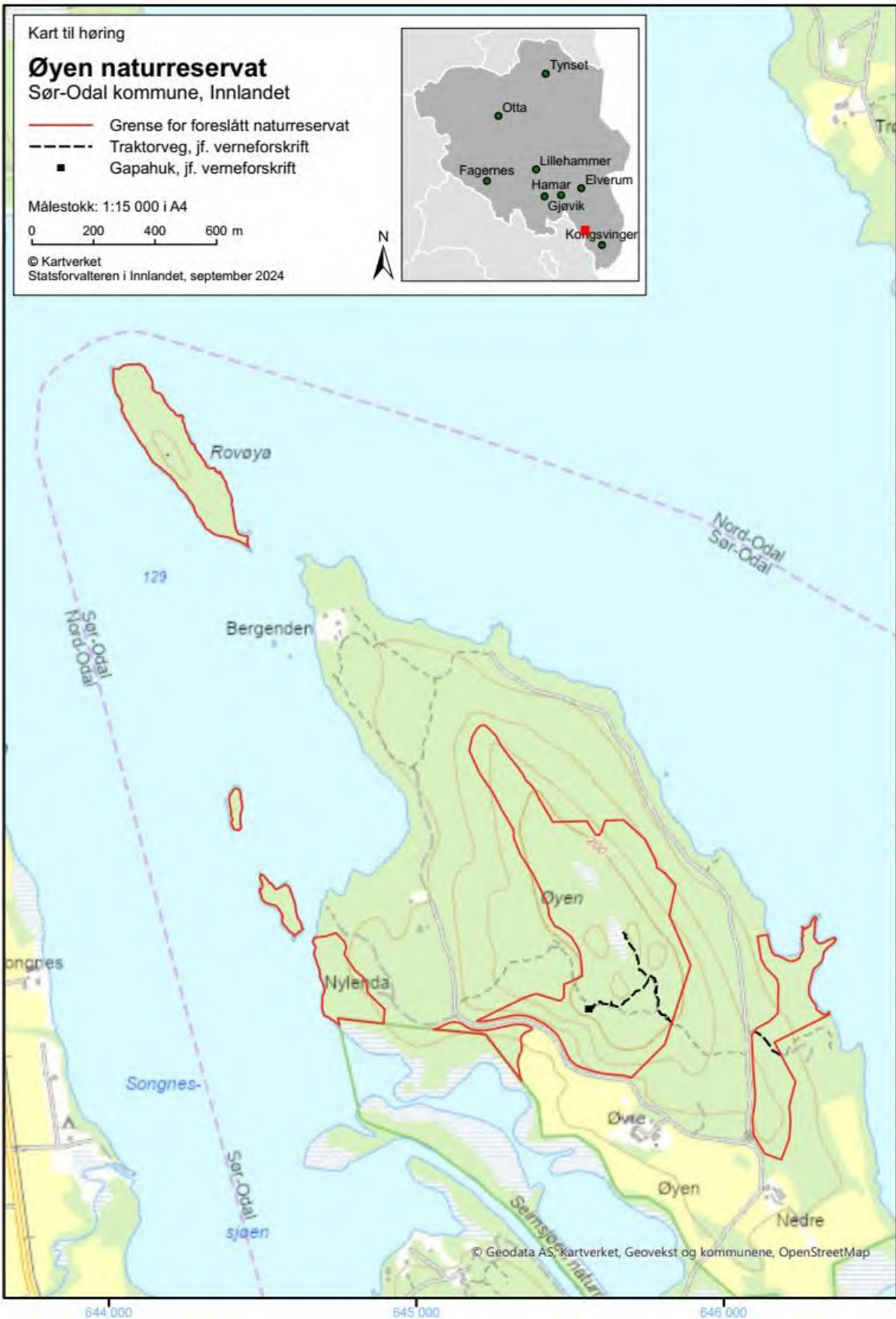
§ 11 Forvaltningsmyndighet

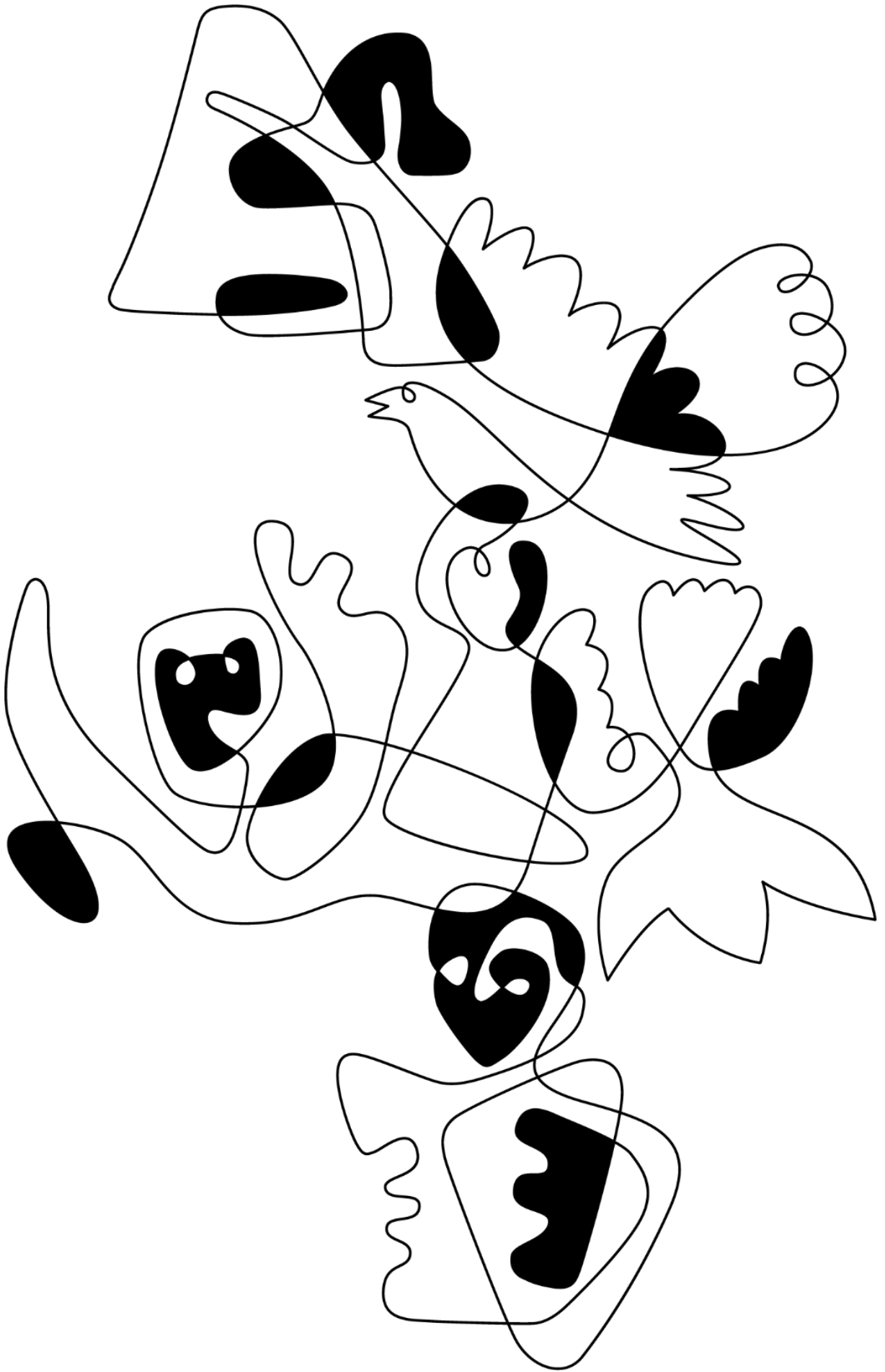
Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

Utkast til verneforskrift til høring

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks.

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Postboks 987, 2604 Lillehammer | sfinpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/innlandet

